

Buka Ha'ata'i

Gere Mamaani 'Iniai Bukani

'A 'ua? 'O aidangisiai he'ete'i hairiu anai ha'atee ha'agorohi mana ha'a-aneane? Gau ha'atee ha'agorohia Jisas 'iniai here na haua tanagia mana mareho goro na bane'i tanagia. Magau ha'a-aneanea Jisas 'inia 'ia naasi Garena God, magau ha'a-aneanea 'iniai barongana.

Ni Buka Ha'ata'i 'e buka na honu 'iniai ha'a-aneane. 'A ha'a-aidangisigia goro 'inia tei naasia Jisas. 'A ha'a-aidangisigia 'iniai 'omesia nagai haa Jisas na'i ha'ahakonai dangi.

'Ia Jisas 'a ha'ata'inia tanaa Jon 'i mwani mareho nara awa na'i bukani. 'A 'onaa do'a 'omesi'i na'i mauru'aa, ma'ata 'a ai'a do 'a mauru. 'Ia Jon 'a re'i'i tara'i mareho ha'abu'oahu ma ra'i ha'ara 'ini'i mareho narai to'o na'i 'oha nai boi mau. Taha na'ia Jon 'a 'omesi'i na'i 'ohasi ra bwara di'u 'anai 'unu ha'agorohi'i hura'a. Naasi 'iia 'a 'unu'i moi hura'ai taha nara 'ome ta'isada bei'i taha na 'omesi'i.

'Oi abui ha'imaania do'oi aidangisi'i hako moe'a i mwane mareho na'i Buka Ha'ata'i, 'inia 'ia Jon ma ai'a aidangisi'i hako ro'u! Ma'ata 'oi ha'imaania do ni taha na'ia Jon 'a ha'ata'inia hura'a tanagia, 'ai ha'ata'inia tana'o do 'ia Jisas na hauasa ma ahaaha baani'i mwani mareho hako.

'Oha na'oi 'oha'iniai Buka Ha'ata'i 'oi wai'ado'ado surisuri'i taha na'o matai ha'a-aneanea 'ini'i a Jisas.

¹ Naani taha 'ia God 'a ha'ata'inia tanaa Jisas Kraest 'anai ha'arangasia tanaraaui sae tatau'aro ana'i 'iniaia taha na bwa'i orema maai to'o'a. Mia Kraest 'a ha'ataariai enjel tanaaua Jon i sae tatau'aro ana, 'anai ha'ata'inia tanaau.

² Minau 'au maani'i mwane maho nau re'i'i. Naia naasi ha'atee ana'ia God na 'ia Jisas Kraest na ha'ata'ini'i tanaau.

³ 'Ia God 'ai ha'agorohirai nei ra 'oha'inia hura'a i bukani tanaraaui sae ni heiso'i, mai ha'agorohirai nei ra rongoa mara ha'isuria. Na madoraa 'a raumwadu'a mana mareho nau usu'i na'i usu-usuni rai to'o'a.

Usu-usu Na Haa'i a Jon

Tanaraaui Saeni Heiso'i Na'i Eisia

⁴⁻⁵ 'Inaua Jon nau usu'i usu-usu 'ini tana'amoui sae ni heiso'i na'i biu 'omaa na'i Provensi Eisia. Mau ha'arahesi mia God mea Jisas Kraest mana biu Hi'ona nara awa na'i maanai dora ni mwaeraha ana God rai goro 'ini'amou marai ha'a-awa goro'amou.* 'Ia God naasi na bwane awa mau mai, ma na'i ro'u mau 'ohani, mai awa ro'u mau na'i 'oha naigu boi. 'Ia Jisas Kraest 'a mangudi tarau 'anai taroha'ini'i ha'atee ana'ia God. Me 'iia naasi nei tahamora na suruta'e aho'i baaniai mae na bwa'i mae ro'u ta 'oha. 'Iia 'a marungi'i hakoi mwani mwaeraha ni marewana. 'A ta'ahigia ma ruhasigia baani'i ora-ora'a agaa'i 'iniaia 'abuna.

⁶ Ma marungigia 'onaai mwaeraha, ma hau-gaau 'onaai Piriisi neina gai tau'aro tanaa God i

---

* **1:4-5 Biu Hi'ona:** Na'i Baebol, i naba biu 'e naba hauasa. Naasi, 'iraa sae madoma nara aidangisiai Baebol ra 'adoma'inia do ai'a huunai biu Hi'ona. Me ra hadanga'inia moi ta'i Hi'ona Maea na hauasa.

Amana. Gau magai ha'a-aneanea magai ha'aasaa 'iniaia mena ana tarau tarau. Amen.

⁷ 'Ado'adoa! 'Ia Jisas 'ai boi aho'i na'i hunganai rorodo. 'Iraau hako'i mwane sae rai 'omesia, rei'uaa 'iraau nei rau rubu'ia 'iniaia oo'o rai 'omesia ro'u. Miraau hako'i sae rai angi uru-uru na'i 'oha rai re'ia. Ni mahosi 'ai to'o o'asi. Amen.

⁸ 'Ia God aga na mena ma bwane awa mau mai, ma awa mau na'i 'ohani, mai awa ro'u mau na'i 'oha naigu boi, 'a o'ani, "'Inau naasi Alfa mana Omega, na taraawa'a mana hahakodi mwani mareho."†

'Ia Jon 'A Re'ia Jisas Kraest

⁹ 'Inaua Jon 'e ta'i do'oramoou beia Jisas Kraest. 'Igaau gau rongomaata'i suriai awa gau haa na'i bahainai heimarungi ana, ma'ata 'iia 'ai ha'a-wetewetegaau 'anai ura baabau. 'Inau ra gaasiau na'i gere marau'i Patmos suriai taroha'inia aguai ha'atee ana'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas.

¹⁰ 'E ta'i dangi sade na Hi'ona Maea 'a rabe beiau. Mau rongoa na'i murigu i ringe na rongo raha mana aohana 'a 'onaai ahuri.

¹¹ 'A o'ani, "'O'i usu'i dio na'i buka i taha na'oi re'i'i. Ma'oi ha'ataari'i 'ari tanaraui sae ni heiso'i na'i Efesas, Smana, Pagamam, Taeataera, Sadis, Piladelfia mana Leodisia."

¹² 'Augu rihota'i aho'i do wai re'iai sae na ha'ateesi mau re'iai biu raita gol nara ura-ura.

¹³ Ma'e maho 'ome 'onaai sae na ura na'i 'ubutadi raita 'isi 'a 'ome 'onaaii Gare'i Inoni. 'A

---

† **1:8 Alfa mana Omega:** Ni rua ha'ateesi naasi taraawa'anai leta mana leta ha'ahako na'i alfabet adaui Grik.

siri na'i to'oni tewa na dio tari ano. Mana bwana ra tau'arona 'iniaai gol 'a garia na'i waiburuna.

¹⁴ Ni bwauna mana warihuna ra mamaahui 'onaai tagai 'abe, mana maana ra 'onaai ngarungarui 'eu.

¹⁵ Ni uwana ra 'ome 'onaai dorai bras na madoro 'iniaai 'eu, mana ringena 'a rongo 'onaai aohanai wai na kae ahe.

¹⁶ Ma dauai biu hee'u na'i rima odona. Ma'e naihi na mwamwakuu hairiu na hura'a na'i ngoona. Ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a wadora'i 'onaai 'oha na rara wetewete i sina na'i atoa.

¹⁷ 'Oha nau re'ia, 'au topira'i ruru mau abwa auru dioi ano na'i maana 'onaai sae na mae. Mia dau mai beiau 'iniaai rima odona ma o'ani, "'Oi abu mamaa'u! 'Inau naasi taraawa'a mana hahakonai mwani maho.

¹⁸ 'Au mae mau tahi aho'i ro'u, mau bwa'i mae'a ro'u ta 'oha. 'Inau naasi maanai bara 'anai mae, minau to'o mena ro'u 'ini'i aunga nara awa na'i dora adaa'i nei ra mae.

¹⁹ 'Oi usu'i dioi taha na'o re'i'i nara bwane to'o'a, mana taha na'o re'i'i nara to'o na'i 'ohani mana taha rai to'o ro'u mau ta'oha.

²⁰ Mawai mamaani ruhasia tana'o i 'ado'ado 'anai biu hee'u na'o re'i'i na'i rima odogu mana biu raita gol. Na biu hee'u, naasi biu enjel narau 'omesuriraaui sae ni heiso'i na'i biu 'omaa na'i Eisia, mana biu raita gol, naasi 'iraaui sae ni heiso'i na'i biu 'omaasi."

2

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heiso'i Na'i Efesas

¹ Mia mo'osi 'a o'ani 'iniau, “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heiso'i na'i Efesas maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Baania mo'o na dauai biu hee'u na'i rima odona, ma hahano na'i 'uruhanai biu raita gol, moisu bahurongoai taha wai 'unua.

² 'Inau 'au aidangisi'i hakoi taha mou haa'i. 'Au aidangisiai tau'aro raha namou haua mana ura baabau namou haa suri'i mwani mareho bwara namou siri suri'i. 'Au aidangisia do mou ura bwarasi'i sae ra haa'i here ta'a'i. Ma na'i 'oha tara'i sae ra haa'i here dorai 'unuraau 'inia do 'iraau ra'i ha'ataari agu'i, mou wana hegahegaraau mamougu 'iraraa do rau pwari'i moi.

³ Na'i madoraa mou siri suri'i mwani maho ra ha'abooboo abe 'inia suriaua amou, 'i'amou mou ai'a here nuga, mou ura baabau moi.

⁴ Ma'ata 'e ta'i maho namou haua na 'inau 'au ai'a wa'ewa'e 'inia! Na'i 'ohani mougu ai'a huunai ta'ahiau'a 'onaa na'i na'o.

⁵ Moi wai'ado'ado suriaua he'ua i raha na hauai heita'ahi amou tanaau na'i na'o ani. Moi rihosi mamoi haa'i aho'i mwani here goro namou haa'i ga'u na'i na'o. 'Onaa mou bwa'i rihosi, me 'inau wai boi bei'amou mawai rahiai raita amou baaniai dora ana.

⁶ Ma'ata 'e ta'i maho namou haua nau wa'ewa'e 'inia. Mou 'ita'i mwane here ta'aa adaa'i ruruha nara suri'i ha'ausuringa'i pwapwari'i ana'i a Nikolas. 'Inau 'ita'i ro'u.

⁷ 'Onaa mou to'o karinga ma moi rongoai taha na Hi'ona Maea na 'unua tanaraau sae ni heiso'i. 'Iatei nai ura baabau tari hahakona 'ai ngauai huanai hasi'ei ni tahi na'i mou ana

God.”

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Smana

⁸ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Smana maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inau naasi taraawa'anai mwani maho. Minau ro'u naasi hahakonai mwani maho. 'Inau 'au mae ga'u ma na'i 'ohani 'au tahi aho'i ro'u. Moisu rongoai taha wai maania.

⁹ 'Inau 'au aidangisiai rongomaata'i amouu mana pohara amouu. Ma'ata 'i'amou mou ai'a pohara ro'u. Mau aidangisia ro'u i hadahada ha'a-ta'ai'amou adaau Jiu. Rei'uaa narau 'unua do 'iraa ra'i Jiu, na'i 'ado'adogu 'iraa ai'a huunai Jiu, 'inia 'iraa 'e ruruha ana moia Saetan.

¹⁰ Naasi moi abui maaa'usi'i rongomaata'i namoi siri suri'i. 'Ia Saetan 'ai nuga'i tara'i abe 'ini'amou na'i rumaniho'o 'anai ohongi'amou mamoi rongomaata'i suria ta tangahurui dangi. Me 'onaa moi ura baabau na'i hinihinimou, rei'uaa moi mae, 'inau wai taharimou 'inia tahi tarau.

¹¹ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi. 'Iatei nai ura baabau tari hahakona 'a bwa'i rongomaata'i na'i ruanai mae.”*

Usu-usu Tanaraaui

---

* **2:11** 2:11 Na'i Buka Ha'ata'i 20:14 ra hadanga'iniai 'ado'ado 'anai ruanai mae.

Saeni Heisoi Na'i Pagamam

¹² Mia mo'o naasi 'a o'ani ro'u 'iniau. "Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Pagamam mai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nau to'oraai naihi na mwamwakuu hairiu! Moisu rongoai taha wai maania.

¹³ 'Au aidangisia do 'i'amou mou awa na'i 'omaa na 'ia Saetan 'a tau'aro wetewete na'iei. Rei'uaa na o'asi mi'amou mou ura baabau suriai hinihiniau amouu. 'Au aidangisia ro'u i taha na to'o tanaa Antipas, i sae tatau'aro goro agua nara ngahu ha'amaesia 'iniau taroha'iniau ana na'i 'omaa amousi na tau'aro ieia Saetan. Rei'uaa na o'asi, mi'amou ai'a agoheta'i hinihiniau.

¹⁴ Ma'ata tara'i maho 'au ai'a wa'ewa'e 'ini'amou 'ini'i. Mou ha'awate'i tara'i nei 'ini'amou 'anai suriai ha'ausuringa'i ana Belam.† Na'i 'oha bwani 'ia Belam 'a ha'ausuria Balak 'iniau here nai haua 'anai ha'a-sirihiraau noni nai Israel na'i ora-ora'a. Mia Balak 'a ha'ausuriraau 'anai ngaa'i mahoingau nara ho'asi 'ini'i tanaraau araaranunu, ma 'anai haa'i mwani here wawaasua'a.

¹⁵ 'I'amou mou o'asi ro'u. Mou ha'awateraau tara'i nei 'ini'amou 'anai suri'i mwane ha'ausuringa'i ta'a'i ana'i ruruha ana Nikolas.‡

¹⁶ Naasi moi rihosi! 'Onaa mou bwa'i, ma bwa'i orema wai boi hei'oi bei'i sae 'isi 'iniau naihi na hura'a baaniai ngoogu.

¹⁷ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraau sae ni

---

† **2:14** 2:14 Nambas 22:5, 7; 31:16; Diutronomi 23:4; Nambas 25:1-3 ‡ **2:15 Ruruha ana Nikolas:** Wanasiai 2:6

heisoi. 'Ira tei narai ura baabau tari hahakona, wai ha'angauraaui 'iniaia 'mana' na awa mau na'i dora bainihu§ mawai haa'i tanaraau tara'i hau mamaahui nara bwane usu'i ata haoru adaa'i suri'i. 'Abwa'i ta sae ro'u nai 'irara'i ata 'isi, 'iraaui moi nei rau to'ora'i hau narai 'irara'i."

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Taetaera

¹⁸ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. "Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraaui sae ni heisoi na'i Taetaera maai ha'a-aidangisiraaui 'ini'i. 'Oi o'ani,

'Inau garena God! Ni maagu ra 'onaai ngarungarui 'eu, mana uwagu'i ra wadowado 'onaai bras. Moisu baturongoai taha wai maania.

¹⁹ 'Au aidangisi'i hakoi mwani maho 'ini'amou, ni heita'ahi amoou, ni hinihini amoou, ni tau'aro namou haa tanaau, mana here mou haua namou ura baabau 'inia. 'Au aidangisia ro'u doni mwane mareho namou haa'i na'i 'ohani, ra goro di'u baaniai na'o.

²⁰ Ma'ata 'e ta'i maho nau ai'a wa'ewa'e 'ini'amou 'inia. Naasia Jesibel, ni urao na 'unua haaria do 'iia 'e Rarabea magu ai'a, mi'amou ha'awatea 'anai ha'ausuri ma ha'ateharaaui sae tatau'aro agu'i 'anai wawaasua'a mana ngaa'i mahoingau nara ho'asi'i tana'i araaranunu.

---

§ 2:17 *"Mana" na awa mau na'i dora bainihu:* 'Iraaui Jiu ra 'adoma'inia do na'i gaarangia woui hahakonai dangi, rai sadoiai bakosi na awa iei mahoingau nara 'unua 'iniaia 'mana' na 'ia Rarabea Jeremaea na girua.

21 'Au nugaa tanaa i madoraa 'anai orisi ma ai'a raba agoheta'iniai awa wawaasua'a na hauasi.

22 'Inau wai ha'a-rongomaata'ia Jesibel mawai ha'a-rongomaata'iraaui ro'u i nei ra wawaasua'a beia 'onaa narau bwa'i rihosi.

23 Wai ngahu gata'iniraaui ro'u i nei ra suriai ha'ausuringa'i ana. Ma naasi 'iraaui hakoi mwane sae ni heisoi raigu aidangisia do 'inau 'au 'irara'i hakoi 'adoma'idaa'i sae mana hei'irisidaa'i. Ni taharimou nawai haua 'ai 'ari moi suriai mareho namou haa'i.

24 Tara'i nei 'ini'amou na'i Taeataera mou ai'a suriai ha'ausuringa'i ta'aa ana Jesibel. Mou ai'a 'iraraa ro'u i taha 'iraaui nei ra suria Jesibel ra 'unua 'iniaia ha'ausuringa'i ana'ia Saetan nara bainihu. Naasi 'au bwa'i 'unua tana'amou ta maho bwara do moi suria.

25 'E ta'i maho moi nawai 'unua. Moi ura baabau na'i hinihinimooi tari 'oha wai boi aho'i.

26 'Iraaui nei ra ura baabau marau araisuriau tari hahakona, 'inau wai hauai mena tanaraaui 'anai marungira hakoi burungai noni na'i marewana.

27-28 Mawai haua tanaraaui mena na ta'isada beiai mena na haua tanaau i Amagu. Ni heimarungi adaau 'ai wetewete di'u maai ha'amaemae'aa'i 'adoma'idaa'i burungai sae narau marungi'i. Rai here ha'ata'airaaui 'onaai panikeni hau nara roho kasakasaa. Mawai haua tanaraaui ro'u i hee'u ni dangi.

29 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi."

3

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Sadis

¹ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. “Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Sadis mai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nau marungiai biu Hi'ona ana'ia God mana biu hee'u.* Moisu bahurongoai taha wai maania. 'Au aidangisiai taha namou haua. Mwane sae ra 'adoma'inia do 'i'amou ra'i sae hinihini namou dauai tahi tarau, me mou 'onaai sae na mae na bwarai araisuria God.

² Naasi moi rarai! Moi bonasia do moi ha'a-wetewetea aho'i hinihinimoo'i. Na'i 'ohani, na gere hinihini na mou to'oraa mau, 'a gaarangi mae ha'atai'a. 'Inia 'au sadoia doni barongamoo'i ra ai'a taraa odo-odo na'i maana God.

³ Moi 'adoma'i aho'isi'i ha'ausuringa'i nara haa'i tana'amou namou rongo'i. Moi dau'i baabau ha'ausuringa'i 'isi mamoi rihosi. 'Onaa mou bwa'i rarai minau wai boi na'i madoraa namou bwa'i 'iraraa 'onaai sae beriberi.

⁴ Tara'i nei 'ini'amou ra ai'a ha'ado'o'a'i tahin-gadaa'i 'ini ora-ora'a 'onaai sae na ha'ado'o'aai bwana ana 'ini mwagi. 'Iraausi wai ha'ato'oniraaui 'ini'i to'oni mamaahui marai tatariori beiau na'i hourana agua, suria 'iraausi rau arari 'anai awa 'isi.

⁵ 'Irai nei ra ura baabau tari hahakona rai ho'osi'i bwana mamaahui. Minau bwa'i kai'i atadaa'i baaniai bukani tahi. 'Inau wai

---

* **3:1 Biu Hi'ona:** Wanasiai 1:4

ha'arangasia tanaa Amagu miraaui enjel ana'i do 'iraausi ra'i rongoiusuri agu'i.

⁶ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi."

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Piladelfia

⁷ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau. "Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraaui sae ni heisoi na'i Piladelfia maai ha'a-aidangisiraaui 'ini'i. 'Oi o'ani,

'Inau nei nau maea mau ha'a-momori, 'au to'oraai kii ana Mwaeraha Deved minau nau to'oraai mena 'anai marungiai hourana ana God.† Na'i 'oha wai tahangiai maraaruma anai hourana ana God, 'a bwa'i sae naigu matai honosia, mana'i 'oha wai honosiai maraaruma, 'abwa'i ta sae naigui tahangia ro'u. Moisu rongoai mareho wai 'unuani.

⁸ 'Inau 'au aidangisi'i hakoi maho mou haa'i. Ruruha amou ai'a taraa wetewete di'u mamougu araisuri'i moi ha'ausuringa'i agu'i, mamou ai'a tohe hunia do 'i'amou ra'i rongoiusuri agu'i. Naasi 'a 'onaa do 'au tahangia tana'amoui maraaruma na bwa'i ta sae ro'u nai matai honosia baani'amou.

⁹ Moisu re'iai here wai haua tanaai ruruha ana Saetan. Rau 'unua do 'iraaui ra'i Jiu maraugu pwari'i. 'Inau wai ha'a-auruhiraaui marai topira'i

---

† **3:7 Kii ana Mwaeraha Deved: Wana na'i Aisaea 22:22. Kii 'e nunu 'iniaai mena hauasa na to'oraa Deved na'i 'oha bwani. Na'i 'ohani, 'Ta Kraest na to'oraai kii ma'ua menasi 'anai marungiraaui noni na'i marewana hako.**

ruru tana'amou marai aidangisia do 'inau 'au ta'ahi'amou.

¹⁰ 'Iniai araisuria amoou i ha'atora agua tana'amou domoi ura baabau suri'i mwani mareho bwara, 'inau wai taatahi bwarasi'amou baaniai madoraani rongomaata'i raha nai ha'imaaniraaui hakoi sae na'i marewana narai siri na'iei.

¹¹ 'Inau 'abwa'i orea mawai boi'a aho'i. Naasi moi dau baabau na'i hinihini namou to'oraa, neina ra bwa'i rahi'i didimaa ni mwaeraha narai taharimou 'ini'i.

¹² 'Iraau hakoi nei ra ura baabau tari ha-hakona, rai 'onaai auu na'i Ruma Maea ana God agua, 'inia rai awa 'isi tarau. Mawai usua na'i abedaa'i i atanai God agua mana atanai 'omaa maea, i Jerusalem haoru na 'ia God agua 'ai ha'ataaria dio baaniai aro. Mawai usua ro'u i ata haoru agua na'i abedaa'i.

¹³ 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraaui sae ni heisoi."

Usu-usu Tanaraaui

Saeni Heisoi Na'i Leodisia

¹⁴ Mia mo'osi 'a o'ani ro'u 'iniau, "Nara 'ini taha na'oi usu'i tanaai enjel na 'omesuriraau sae ni heisoi na'i Leodisia maai ha'a-aidangisiraau 'ini'i. 'Oi o'ani,

Nara 'ini ha'atee agu'i. 'Inaua mo'o nara 'unuau 'iniai 'Amen.' 'Inau 'au mangudi 'anai taroha'ini'i ha'atee ana'ia God mana mwani maho nau 'unu'i ra ha'a-momori. 'Ia God 'a ha'atau'arou 'anai ha'apwa'ara'i mwane maho na'i marewana. Moisu baturongoai taha wai 'unua.

15 'Inau 'au aidangisi'i hakoi maho mou haa'i. Mou ai'a 'adoma'i wanusi 'iniau ma mou ai'a 'adoma'i raorao 'iniau ro'u. Mau rabasia do mou ga'i 'adoma'i wanusi ma'uasi mou ga'i 'adoma'i raorao.

16 Me suriai gere 'adoma'i raorao moi mau amou, 'inau wai busura'ini'amou hura'a baaniai ngoogu.

17 Mou 'unua domou toto'ora, mamou to'ora'i hakoi mwani maho mou rabasi'i, mamougu ai'a aidangisiai ta'aa ha'atai amou. 'A arari do 'iraui sae rai arunga ta'ahi'amou, 'inia mou pohara mamou wa'aroko mamou kuru.

18 Naasi moi boi beiau mamoi hori'i gol nara bwani ha'a-wadiwadi'i 'iniai 'eu. 'Onaa moi haua o'asi, moi toto'ora ha'a-momori. Moi hori bwana mamaahui beiau ro'u mamoi ho'osi'i, neina moi abui wa'aroko ha'aninimai inoni o'asi! Mamoi hori merisini 'ada'i maamoo'i, neina moi wanawana goro aho'i.

19 'Iraui nei nau ta'ahiraaui 'au matai hada-hada wetewete tanaraau na'i 'oha rau taritari'a mau matai ha'a-mama'airaaui ro'u. Naasi moi 'adoma'i raorao 'iniau mamoi rihosi baani'i ora-ora'a amoo'i.

20 Moi bahurongo, 'inau 'au ura na'i maraaruma mau pwepwee. 'Iatei nai rongoai ringegu ma'ai tahangiai maraaruma, 'inau wai siri beia mawai ngau beia.

21 'Ira tei ra ura baabau tari hahakona rai heinagu beiau na'i dora ni mwaeraha agua, 'on-aaui ura baabau agua mau heinagu beia Amagu na'i dora ni mwaeraha ana.

22 'Onaa mou to'o karinga mamoi rongoai taha na Hi'ona Maea 'a 'unua tanaraui sae ni

heisoi.”

4

Ra Ha'arahesia God Na'i Aro

¹ Na'i murinai re'i'i agu'i mwani maho 'isi, 'augu 'ome mara tahangia'ai maraaruma na'i aro. Mana ringe nau rongoa ga'u ani na rongo 'onaai ahuri 'a o'ani 'iniau, “Ta'eha mai 'ini, mawai ha'ata'inia tana'o i taha naigu to'o ro'u.”

² Na'i 'ohasi mana Hi'ona Maea 'a rabe beiau. Mau re'iai dora heheinagu anai mwaeraha, 'e sae na heinagu na'iei.

³ Ni saesi, 'a wadora'i 'onaai hau 'ome goro ra 'unua 'iniai Jespa mana Kanalian. Mana rau'aro na wadowado 'onaai hau ra 'unua 'iniai Emarol 'a awa garigariai dora heheinagu anai mwaeraha.

⁴ Mana rua tangahuru mana hai dora heheinagu ra awa garigariai dora heheinagu anai mwaeraha na awa na'i 'ubuta. Ni rua tangahuru mana hai dora heheinagu 'isi, ra'i saemaua nara heinagu suri'i. Ra ho'osi'i bwana mamaahui marau nuga'i suri'i bwaudaa'i didimaa ni mwaeraha nara tau'arodi 'iniai gol.

⁵ Ma na'i dora heheinagu anai mwaeraha na'i 'ubuta 'a hura'a mai ei mararea mana hita. Ma 'e biu raita ngarungaru nara awa na'i maanai dorasi. Nara 'isi biu Hi'ona ana'ia God.*

⁶ Mana'i ro'u i maanai dorasi 'e mareho na 'ome 'onaaiasi asi na ma'inora goro ma wadora'i goro 'onaai gilaasi na awaiei.

---

* **4:5 Biu Hi'ona ana'ia God:** Wanasia koment na'i 1:4

Ma na'i garigariai dora heheinagu anai mwaeraha 'e hai kae maho tahitahi na abedaa'i hako ra honura'i maa.

⁷ 'E nei ma'e 'omehana. Maho tahitahi tahamora 'a 'ome 'onaai laeon. Nei haisuri 'a 'ome 'onaai kau mwane. Orunai nei, ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a 'onaai sae, mana haina 'a 'ome 'onaai hada na roho.

⁸ 'Iraaui hai marehosi rau 'ado ono gahogaho mana abedi ra honura'i maa tari auru suri'i bahaidi gahogahodi. 'Ado rodo mana dangi rau ganariai

“Maea, Maea, Maea, Araha God 'o mena.
'O bwane awa mau mai ma na'i 'ohani
mei ta'oha nai boi mau ro'u.”

⁹ Mana hai maho tahitahisi rau matai ha'aasaa marau ha'ahoua marau ha'atee ha'agorohia mo'o na awa tarau na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha.

¹⁰ 'Ado 'oha narau ha'arahesia mo'osi, na rua tangahuru mana hai saemaua rau topira'i ruru tanaa marau ha'arahesia. Rau nuga'i didimaa ni mwaeraha adaa'i na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha marau o'ani,

¹¹ “'T'oe naasi God mana Araha ameeu,
'T'oe 'a arari dorai ha'aasa'o marai ha'ahou'o 'iniaia
mena amua.

'Inia i'oe 'o ha'apwa'arai ma'o ha'atahi'i
mwani maho na'i marewana suriaia
hei'irisimu.”

5

Na Buka Mana Siip

¹ Mia mo'o na heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai mwaeraha 'a dauai buka 'iniaia

rima odona na 'onaai rorokui pepa nara usu-usu na'i rua aba hairiu. Ni bukasi ra bwani honosia, mana bukasi 'e biu dora 'anai ha'ababaua na awa iei.*

² Mau re'iai enjel na mena na ha'atee raha o'ani, "Iatei na arari 'anai rahiai biu dora 'anai ha'ababauasi maai tahangiai buka?"

³ Me 'a bwa'i sae na'i aro mana'i marewana mana'i dora adaau nei nara mae'a nai matai tahangia mwada'u i buka 'anai wana na'i raronā.

⁴ Mau angi uru-uru, 'inia 'a bwarai sadoia ta sae nai arari 'anai kehasiai bukasi 'anai wana na'i raronā.

⁵ Ma'e ta'i 'iniraau rua tangahuru mana hai saemaua 'isi 'a o'ani 'iniau, "Oi abu angi! 'Oisu 'ome. 'Ia Jisas nara 'unua 'iniai Laeon na huta na'i burungana Jiuda mea Deved, 'a bwani ha'ahēhoa Saetan. 'Iia nai matai rahiai biu dora ra ha'ababaua na'i bukasi maai matai kehasia."

⁶ Mau re'iai Gareī Siip na ura na'i na'onai dora heheinagu anai mwaeraha, miraaui saemaua mana hai maho tahitahisi rau awa garigaria. Na Gareī Siip naasi 'a 'ome 'onaa dora ngahu ha'amaesia ga'u. 'A to'oraai biu rangorango mana biu maa. Na'isi biu Hi'ona ana'ia God na ha'ataari'i hura'a 'ari suriai marewana.

⁷ Mana Gareī Siip 'a 'ari wou ma rahiai buka baaniai rima odona mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha.

⁸ 'Oha na rahia hako i bukasi, 'iraau hai maho tahitahi ani mana rua tangahuru mana hai

---

* **5:1 Biu dora 'anai ha'ababauai buka:** Ni herehere nara hau, ra suungiai rumu ii'a (candle) mara ha'auduhia na'i hunganai buka 'anai ha'ahasigonia.

saemaua rau topira'i ruru bwarasia. Rau 'ado gitaa mana rabo'o gol nara honu 'ini'i insens. Ni insens 'isi 'e nunu 'ini'i ha'arahesi adaa'i sae ana'ia God.

⁹ Ma rau suru'iai gana haoru o'ani,
 "I'oe na'o arari 'anai rahiai buka
     mana rahiai biu dora nara ha'ababaua 'inia.
 'Inia i'oe nara ngahu ha'amaesi'o mana 'abumu
     na'o horiraaui 'iniai sae na'i marewana
     tanaa God,
     sae suri 'ado burunga mana 'ado ha'atee
     mana 'ado marau.

¹⁰ 'O marungiraaui 'onaai mwaeraha ma'o ha'a-
 piriisiraau neina rai tau'aro tana'o.
 Ma ta dangi raigu marungiraaui sae na'i
 marewana."

¹¹ 'Augu wanawana ro'u wou mau rongoai
 ringenai kae ruruhai enjel. 'A bwarai uduma'i
 tarihadi 'iniai rago di'u adaau. Ma rau awa
 garigariraaui saemaua mana hai maho tahitahisi
 mana dora heheinagu anai mwaeraha.

¹² Rau ganagana raha o'ani,
 "Na Gare'i Siip nara ngahu ha'amaesia ga'u, 'a
     arari dogai ha'aasaa,
     'inia 'iia 'a mena ma toto'ora ma wetewete
     ma madoma.

Gai ha'ahoua magai ha'aasaa
 magai ha'atee ha'agorohiai atana."

¹³ Mau rongoai 'ado ngarutadi mareho na
 ha'apwa'ara'i a God na'i aro mana'i marewana
 mana'i dora adaa'i nei ra mae'a ma na'i asi rau
 o'ani,

"Gau magai ha'atee ha'agorohia tarau i Gare'i Siip
 mea mo'o na heinagu na'i dora anai mwaer-
 aha,

magai ha'aasararua magari ha'ahourarua 'inia
'irarua raru mena."

¹⁴ Mana hai maho tahitahisi narau awa gari-
gariai dora heheinagu anai mwaeraha rau o'ani,
"Amen." Miraaui saemaua raugu topira'i ruru
marau ha'arahesirarua.

6

Garei Siip 'A Tahangiai Buka

¹ Mana Garej Siip 'a rahiai dora tahamora
nara ha'ababaua 'inia i buka. Mau rongoai
ringenai ta'i 'iniraui hai mareho tahitahisi, 'a
rongo 'onaai kae huai hita na maguru. 'A o'ani,
"Hura'a mai!"

² Mau re'iai hoosi mamaahui, mana nei na
heinagu na'i hungana 'a daai ba'e. Ra nugai
didimaa ni mwaeraha na'i bwauna ma ta'e
hura'a 'onaai sae hehei'oi na ha'aagau 'anai
hura'a wini'i tara'i hei'oi.

³ Mana Garej Siip 'a rahiai ruanai dora 'anai
ha'ababauai buka. Mau rongoai ruanai mareho
tahitahi 'a o'ani, "Hura'a mai!"

⁴ Ma hura'a mai ta'i hoosi ro'u na wangawanga.
Na nei na heinagu na'i hungana 'a daai naihi
na mwamwaku hairiu ma to'oraai mena 'anai
ha'a-haingahuirau sae na'i marewana 'anai
ngahu ha'amaesirau hairiu.

⁵ Mana Garej Siip 'a rahiai orunai dora 'ana
ha'ababauai buka, mau rongoai orunai mareho
tahitahi 'a o'ani, "Hura'a mai!" Ma hura'a mai
hoosi buruburu'a. Na sae na ta'e na'i hungana, 'a
daa i maho 'anai toho ha'ata'isada'i hihia adaa'i
mareho.

6 Mau rongoai ha'atee na hura'a mai na'i 'uruhanai hai mareho tahitahisi 'a o'ani, "'Oi hano ma'oi ha'ata'ai'i mahoingau na'i marewana neina ni horihori 'anai ta'i dangi bubu 'ai araria moi ta'i gere rabo'oi flaoa, ma 'onaa flaoa 'a ai'a taraa goro, ma'ai araria moi ta oru gere rabo'o. Ma'ata 'oi abu hereta'ai'i hasi'ei ngaungau 'onaai 'oliv mana grep."

7 Mana Gare'i Siip 'a rahiai hainai dora 'anai ha'ababauai buka. Mau rongoai ringenai hainai mareho tahitahi na o'ani, "Hura'a mai!"

8 Mau re'iai hoosi na kala ana 'a 'ome 'onaai rawai hasi'ei na gora, na 'ome 'onaa do 'e maho na bwani mae'a. 'Ia mo'o na ta'e na'i hungana ra ha'a-atania 'inia'i "Mae." Mana nata nei na haisuri ra 'unua 'inia'i "Dora adaau nei ra mae." 'Ia God 'a hua tanararuai mena 'anai ha'amaesiai kae ruruhai sae na'i 'ado dora na'i marewana.* Rarui matai ha'amaesiraaui na'i 'oha rarui ha'ataari'i mwamwaa wasi 'anai ngauraaui mararui ha'ato'o'i kae heingahui, mana hioro raha, mana daoha ta'a'i.

9 Mana Gare'i Siip 'a rahiai rimanai dora 'anai ha'ababauai buka. Mau re'i'i aungadi mwani sae ra mae'a ra awa na'i maanai dora ni ho'asi. Nara 'isi aungadi sae nara ngahui'i 'inia'i hinihinia adaau mana taroha'inia adaau i ha'atee ana God.

10 Miraaui aunga rau ha'atee raha o'ani, "Araha God, i'oe 'o mena di'u. 'O maea ma'o ha'a-momori. Na'i ngaita na'oi hiiriraaui ma'oi ha'a-mama'airaaui nei na'i marewana nara ha'amaesi'ameu?"

---

* **6:8** 6:8 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i kota (1/4) 'iniraaui sae rai mae.

¹¹ Mara ha'a 'ado to'oni tewa mamahuiraaui mia Araha 'a o'ani 'iniraaui, "Moi mamasi ga'u tari 'oha narai ha'amaesiraaui ro'u i sae hinihini ra awa mau na'i marewana nara tau'aro ro'u tanaa God."

¹² Mana 'oha na Gareii Siip 'a rahiai ononai dora 'anai ha'ababauai buka 'e nunu raha na to'o. Ni sina 'a buruburu'a 'onaai bwana buruburu'a mana hura 'a rara wangawanga 'onaai 'abu.

¹³ Ni hee'u ra ahoda dioi marewana 'onaai huai hasi'ei fig nara ahoda 'oha na nunusi'i dioi ro'a raha.

¹⁴ Mana ahoasara 'a heihoa ma sara 'onaai hi'o ra rokurokua. Ni hungahunga mana marau ra sara baani'i dora adaa'i.

¹⁵ 'Iraaui mwaeraha ni marewana mana na'otara, miraaui na'otara adaa'i hehei'oi, miraaui nei toto'ora, miraaui nei to'o mena, miraaui slev, miraaui nei nara ai'a slev, rau bainihu suri'i wabwa marau ohi suri'i hau suri'i hungahunga.

¹⁶ Rau awara tanara i hungahunga mana hau o'ani, "Moi kukuhai'ameu mamei bainihu baania mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha, mana taesu'a na haa i Gareii Siip.

¹⁷ 'Iniai madoraa adarua 'anai ha'amama'ai'ameu naani'a. 'Iatei nai matai wetewete 'anai ura bwarasia?"

7

'E Ta'i 'Arangi Hai Tangahuru Mana

Hai Merui Saeni Israel Ra Ha'araraau

¹ Na'i muri ro'u 'au re'iai hai enjel rau ura suri'i hai di'unai marewana. Rau dau bwarasiai hai mamaai ro'a 'anai abu aruwaisiai ano mana asi mana hasi'ei.

² Rau to'oraa ro'u i mena 'anai here ha'ata'aiai ano mana asi. Mau re'ia ro'u ta'i enjel na boi baaniai dora na ara'a iei sina, 'a ha'aagau 'anai ha'araraaui noni 'iniaia ha'ara ana God na tahitahi. Ma ha'atee raha tanaraaui hai enjel o'ani,

³ “Moi abu ga'u here ha'ata'aiai ano, miraauui hasi'ei mana asi! 'Ai tari madoraa nagai nugaai ha'ara ana God na'i hauraedi sae tatau'aro ana'i.”

⁴ Mau rongoai siha sae rai to'oraai ha'ara na'i hauraedi. 'E ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai meru baaniai burungadaa'i Israel.

⁵ 'E ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Jiuda,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Ruben,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Gad,

⁶ 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana 'Asa,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Naftali,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Manase,

⁷ 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Simion,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Livae,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Isaka,

⁸ 'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai burungana Sebiulan,

'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
burungana Josep
ma'e ta'i tangahuru mana rua meru baaniai
burungana Benjamin.

Sae Baani'i 'Ado Marau

⁹ Na'i muri mau re'i'i mwani sae rago nau
bwa'i matai uduma'i tarihadi. Mwani sae abe
'ome he'ete'i hairiu baani'i 'ado burunga mana
'ado marau mana 'ado ha'atee hehe'ete'i na'i
marewana. Ra ura na'i na'onai dora heheinagu
anai mwaeraha ma ro'u na'i maanai Gare'i Siip.
Ra siri suri'i to'oni tewa mamaahui mara dau'i
hahaai niu.

¹⁰ Ra ha'atee raha o'ani, "Ia God aga na
heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai
mwaeraha mana Gare'i Siip, raru to'oraai mena
'anai ha'atahigia."

¹¹ Miraau'i enjel ra ura garigariai dora
heheinagu anai mwaeraha miraau ro'u i sae-
maua mana hai maho tahitahi ani rau top-
ira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano na'i
na'onai dora heheinagu anai mwaeraha marau
ha'arahesia God o'ani,

¹² "Ha'amomori, i'oe God ameeu,
meu ha'a-aneane'o mameu ha'aasaai atamu.
Meu ha'atee ha'agorohi'o mameu ha'ahou'o
'inia i'oe 'o madoma, ma'o mena ma'o
wetewete tarau na bwa'i hako'a ta'oha!
Amen."

¹³ Ma'e ta'i 'iniraau'i saemaua 'a songa'iniau
o'ani, "Ira tei sae to'oni mamaahui tewa 'isi?
Mana'i hei ra boi ei?"

¹⁴ Minau aramia o'ani, "Saemaua, 'inau ai'a
'iraraa. I'oe gasi."

Mia o'ani, "Neiraausi nei narau tahisiai rongo-maata'i raha narau bwane siri na'i raronā. Rau wasi'i bwana adaa'i 'inia'i 'abunai Gare'i Siip narau ha'amamahui'i 'ini'i.

¹⁵ Naia narau ura 'inia na'i maanai dora heheinagu ana God marau ha'arahesia suri rodo mana dangi na'i ruma maea ana. 'Ia mo'o na heinagu na'i hunganai dora heheinagu anai mwaeraha 'ai awa beiraaui mai 'omesuriraaui.

¹⁶ Raugu bwa'i hioro'a, ma'ua maesiai gono, mana raoraohanai sina ma'ua ta maho ro'u 'agu bwa'i to'iraaui'a.

¹⁷ 'Inia na Gare'i Siip na awa na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha 'a 'omesuriraaui 'onaai sae na 'omesuri'i siip ana'i. Ma'ai na'otaradaau 'anai 'ari gono na'i hurahurai wai ni tahi. Mia God 'ai idu'i'i wai baani'i maadaa'i, raugu bwa'i ahutotou'a ro'u ta'oha."

8

Ra Rahiai Biunai Dora

'Anai Ha'ababauai Buka

¹ Na'i 'oha na Gare'i Siip 'a rahiai biunai dora 'anai ha'ababauai buka, na'i aro 'a papaku suriai abai 'aoa.

² 'Iraaui biu enjel narau ura na'i maana God, ra ha'a 'ado ahuriraaui.

³ Mana nata enjel na daai rabo'o gol ra awaiei insens, 'a boi ma ura na'i bobonai dora ni ho'asi. Ra haa'i insens rago tanaa 'anai nuga goni'i bei'i ha'arahesi adaa'i noni ana'ia God. Ma hauai suu ho'asi 'ini'i na'i hunganai dora ni suu ho'asi nara tagorahia 'inia'i gol na awa na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha.

4 Mana asuasunai insens mana ha'arahesi adaa'i noni ana'ia God ra ara'a goni tanaa God baaniai rabo'o na daa i enjel.

5 Na'i muri 'augu 'ome mana enjel 'a ha'ahonua'a i rabo'o anai insens 'iniaai 'eu baaniai dora ni suu ho'asi, ma gaasia dio na'i marewana. Ma boi kae rongo raha ma mararea ma hitahita ma kae nunu na 'ihara'iniaai ano.

Ra Uuhi'i Ahuri

6 Mana biu enjel rau ha'aagau 'anai uuhi'i ahuri adaa'i.

7 Na'i madoraa na enjel tahamora 'a uuhiai ahuri ana, i wai ra 'unua 'iniaai 'aesi 'a haidorari beiai 'eu mana 'abu, ra ahoda dioi marewana 'onaai rangi. Ma ragoi hasi'ei mana ano ra noro.* Mana mwane hahaarisi mamarewa'a ra noro hako.

8 Mana ruanai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e maho na 'ome 'onaai hungahunga na ngarungaru 'a ahoda dio na'i asi. Ma'e kae dora 'iniaai asi na aho'ita'i 'abu.†

9 Ma rago i mareho tahitahi na'i asi ra mae, ma ragoi haka ra here ha'ata'ai'i.‡

10 Mana orunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e kae hee'u na ngarungaru 'onaai hahaaaisina

---

* **8:7** 8:7 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'ini'i hasi'ei mana ano ra noro. Na'i ha'atee ni Arosi 'a bwarai 'unua ta'i third.

† **8:8** 8:8 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'iniaai asi na aho'ita'i abu. ‡ **8:9** 8:9 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i

third (1/3) 'ini'i mareho tahitahi na'i asi ra mae ma 'e ta'i third 'ini'i haka ra here ha'ata'ai'i.

nara suungia na ahoda dio baaniai aro marawa hunganai kae dora 'ini'i wai mana hurahura. §

¹¹ Na atanai hee'usi, ra 'unua 'inia mahai, ma'e kae dora 'ini'i wai ra mahai. Ma ragoi sae ra mae 'ini'i gonohi'i wai mahai.*

¹² Mana hainai enjel 'a uuhiai ahuri ana, ma'e kae dora 'inia sina mana hura ra kuhi, mana hee'u ra o'asi ro'u ma'e hai 'aoa 'inia dangi na ai'a marewa mana rodo 'a o'asi ro'u. †

¹³ 'Augu 'ome ma'e hada na roho ahaaha 'ari aro marawa 'a ha'atee raha o'ani, "Ha'a-arohai'amou di'u i saenai marewana. Na'i 'oha 'iraaui nata oru enjel raigu uuhi'i ro'u i ahuri adaa'i, 'ai ta'aa di'u tana'amou."

9

¹ Na'i 'oha rimanai enjel 'a uuhiai ahuri ana, 'au re'iai hee'u na ahoda dio baaniai aro marawa na'i marewana. Ra haua tanaai hee'u i kii 'anai tahangiai honohono anai waumu na ai'a to'o hahakona.

² 'Oha na tahangia, asuasu ra hura'a na'iei 'a 'onaai asuasunai kae 'eu. Ni asuasu 'a ha'abwarasiai rarahanai sina, mana marewana 'a kuhi.

³ Mana ngabo ra roho hura'a baaniai asuasu mara 'adarara 'ari suriai marewana. Mana wetewete nara hau'i tana'i ngabo 'isi ra wetewete 'onaai'i suhari.

---

§ **8:10** 8:10 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ni kae hee'usi 'a ahoda hunganai ta'i third (1/3) 'ini'i wai mana hurahura. * **8:11** 8:11

Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do ta'i third (1/3) 'ini'i wai ra mahai.

† **8:12** 8:12 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'inia sina mana hura mana hee'u ra kuhi.

4 Ra ha'a-aburaaui 'iniaia here ha'ata'ai'i ha-haarisi mana hasi'ei mana mwani taraani raraaua. Rai matai ha'a-mama'airaaui moi nei ra ai'a to'oraai ha'ara ana God na'i hauraeda.

5 Rai ha'a-maata'iraaui suria ta rima hura, ma'ata ra bwa'i ha'amaesiraaui. Ni ha'a-mama'ai rai haua tanaraau, 'ai maata'i 'onaai su'i na haa i suhari.

6 Na'i madoraasi, 'iraaui sae rai bonasiai haa'i herehere dorai mae 'inia, marau bwa'i mae. Rai 'irisia di'u i mae magu bwara.

7 Ni ngabo 'isi ra 'ome 'onaai hoosi nara ha'aagau 'anaia hei'oi. Maho ra 'onaai didimaa gol adaa'i mwaeraha ra awa suri'i bwauidi mana hauraedi tari auru suri'i 'u'udi ra 'ome 'onaai sae.

8 Ni warihudi ra tewa 'onaai warihui urao, mana rihodi ra 'onaai rihoi laeon.

9 Ra ho'osi'i to'oni ni hei'oi na'i waiburudi nara tau'arodi 'iniaia 'aean. Mana gahogahodi ra rongo raha 'onaai bwea nara ogea 'iniaia hoosi na 'eba 'iniaia heingahui.

10 Ni kekeredi ra 'onaai kekerei suhari ra to'o maho ra haisu'isu'i 'ini'i nara mwamwakaru 'anaia ha'a-mama'airaaui sae suriaia rima hura.

11 I mwaeraha adaaui, naasi enjel ta'aa na 'omesuriai waumu. Atana na'i ha'atee adaaui Jiu, ra 'unua 'inia Abadon, miraaui Grik ra 'unua 'inia Apolion. Ni 'ado'ado 'anaia rua atasi, 'ia mo'o na matai here ha'ata'ai'i maho.

12 Naasi maho ta'aa tahamora na to'o. 'Abwa'i orea ma ta rua maho ta'aa 'ai to'o'a ro'u.

13 Mana orunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, mau rongoai ha'atee na boi baaniai hai rangorango anaia dora ni ho'asi nara tagoraa 'iniaia gol na ura na'i maana God.

14 'A o'ani 'iniaai ononai enjel, "'Oi ruhasiraau hai enjel nara ho'osiraau na'i bobonai wai rahai Iufreitis."

15 'Iraau rau bwani ha'aagau mau mai, raugu mamasia moi madoraai dangi mana hura mana harisi 'anaai ha'amaesiai kae ruruhai sae na'i marewana.*

16 Mau rongoai 'unua ada i siha sae hehei'oi narau to'oraa narai ta'e suri'i hoosi, 'a 'onaai rua 'arangi milion.

17 Mau re'i'i sae hehei'oi ra ta'e suri'i hoosi. Ni to'oni ni hei'oi nara nuga'i suri'i waiburudi ra 'ome wangawanga 'onaai ngarungarui 'eu ma tara'i 'omehanai 'eusi ra gere raba 'ome borabora'a mana togotoga'a. Ni bwaudi hoosi 'isi, ra 'onaai bwau i laeon, ni 'eu mana asuasu mana hau madoro ra hura'a baani'i ngoodi.

18 'E kae ruruha 'iniraau sae na'i marewana nara maesiai oru ha'a-mama'ai raha ra hura'a baani'i ngoodi hoosi, ni 'eu mana asuasu mana hau madoro.†

19 Ni wetewete adaa'i hoosi 'isi ra awa suri'i ngoodi mana'i kekeredi. Ni kekeredi ra 'onaai bwau i mwaa nara hahairete nara matai here ha'ata'airau 'ini'i sae.

20 Miraau nei nara ai'a mae na'i ha'a-mama'ai raha nara to'o 'ini, ra ai'a nugasi'i mau i here-here adaa'i nara ai'a goro. Ra ha'arahesi'i moi mau i adaro mana araaranunu nara ai'a matai wanawana ma'ua rongorongong ma'uasi hadahada, narau tau'arodi 'ini'i gol, mana silva,

---

* 9:15 9:15 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'iniraau sae na'i marewana rai mae. † 9:18 9:18 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'e ta'i third (1/3) 'iniraau sae rai mae.

mana bras, mana hau, mana hasi'ei.

²¹ Marau ai'a nugasi'i ro'u tara'i baronga ta'a'i adaa'i 'onaai heingahu, hai'uaasi, wawaasua'a, mana beri.

10

Enjel Mana Gere Buka

¹ Mau re'ia ro'u i enjel na mena, 'a dio mai baaniai aro. 'A ho'owa'a 'iniaai rorodo, ma'e rau'aro na awa na'i ahoranai bwauna. Ni hauraena tari auru na'i 'u'una 'a 'onaai sina, mana uwana'i ra 'onaai kae ngarungarui 'eu.

² 'A daa i gere buka na 'onaai rorokui pepa nara bwani kehasia'a. Ma ura, na uwa odona na'i hunganai asi mana nata uwa na'i dora mamata.

³ Ma awara hura'a 'iniaai ringe raha na rongo 'onaai laeon na ngurunguru. Na'i muri 'e biu huai hita nagu ha'atee ro'u.

⁴ 'Au gaarangi usu'i taha rau 'unu'i ma'e ha'atee na boi baaniai aro 'a o'ani, "'Oi abu rangasi'i ma'ua usu'i maho 'isi."

⁵ Mana enjel na ura tahanga na'i asi mana dora mamata 'a taranga'iniaai rima odona ara'ai aro.

⁶ Ma hauai duruduru na wetewete na'i atana God na awa tarau na ha'apwa'araai ahoasara mana marewana mana asi mana mwani mareho na'i rarodi. Ni enjel 'a o'ani, "'Ia God 'agu bwa'i mamasi'a ro'u.

⁷ Na'i 'oha na biunai enjel 'ai uuhiai ahuri ana, 'ai to'o i taha na 'ia God na 'adoma'i nunuga 'inia mau mai. Naasi 'ado'ado na bwani ha'arangasiai tanaraaui sae tatau'aro ana'i, 'iraau Rarabea, magu ai'a ha'arangasia hura'a tanaa namoiwou ta sae."

⁸ Mana ha'atee na boi baaniai aro 'a o'ani ro'u 'iniau, "'Oi 'ari ma'oi rahiai buka nara bwani kehasia baaniai rimarimanai enjel na ura tahanga na'i asi mana dora mamata."

⁹ 'Oha nau 'ari mau ha'angoniai gere bukasi baaniai enjel, 'a o'ani 'iniau, "'Oi hauai buka ma'oi ngaa! Ni ahumu 'ai mamasi 'inia, ma'ata na'i ngoomu 'ai mamagi 'onaai huai modi'o."

¹⁰ Mau rahiai gere buka baaniai enjel mau ngaa. Ni ngauhana 'a mamagi 'onaai huai modi'o na'i ngoogu ma na'i ahugu 'a mamasi.

¹¹ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, "'Oi taroha'inia waiori taha nai to'o tanaraaui sae 'ado burunga, 'ado marau, mana 'ado ha'atee hehe'ete'i hairiu, mana mwani mwaeraha he'ete'i hairiu ro'u."

11

Rua Rarabea Ana God

¹ Mara haua tanaaui gere bahoroi hasi'ei 'anai tohotoho, mara o'ani 'iniau, "'Oi 'ari ma'oi tohongiai Ruma Maea ana God. 'Oi tohongia ro'u i dora ni ho'asi ma'oi uduma'iniraau sae ra ha'arahesi.

² 'Oi abu tohongiai kae dora a'ora na'i abau 'omaa. 'Oi nugaa moi, 'inia ra bwani nugasia'a tanaraaui nei ra ai'a 'iraraa God. 'Iraau rai marungiai Jerusalem suria ta hai tangahuru mana rua hura.

³ Ma'ata wai ha'ataariai rua sae heheitaroha'i agua 'anai taroha'iniai ha'atee agu'i suriai hai

tangahuru mana rua hura.* Rarui siri suri'i bwana ni ahutotou.

⁴ “Ni rua Rarabea naasi rua hasi'ei nara 'unua 'inia'i 'Oliv mana rua raita ra ura na'i maanai mwaeraha na marungiai marewana.

⁵ I maeronga nai raba here ha'ata'airarua, ni 'eu 'ai hura'a baani'i ngoodaru'i maai ha'amaesia. Naasi here nararui haa 'ana tanei nai ha'imaania here ha'ata'airarua.

⁶ Raru to'o mena 'anai ha'abwarasiai rangi na'i aro ma'ai abu rangi na'i madoraa rarui heitaroha'i. Mararu to'o mena 'anai ha'a-aho'ita'ini'i wai 'inia'i 'abu, mararu matai haa'i mwani ha'a-mama'ai 'onaai here ha'a-ta'airaui sae na'i marewana namoiwou ta 'oha nararui rabasia.

⁷ “Na'i 'oha na rua Rarabea raru heitaroha'i hako, ni kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa na awa na'i kae waumu na ai'a to'o hahakona, 'ai hura'a mai ma'ai heingahui beirarua ma'ai ngahu ha'amaesirarua.

⁸ Mana abedaru'i rai dadao na'i koranai tara na'i 'omaa raha ra rabua na'i dadaahoro i Araha adarua. 'Iraau sae ni 'omaasi gau ga'i 'unua do ra 'onaairaui sae ni Sodom mana Ijip na'i 'oha bwani nara 'ageta'i araisuri'i ro'u i ha'atee adaa'i rarabea.

⁹ 'E oru dangi mana aba na sae suri'i 'ado marau mana 'ado burunga mana 'ado ha'atee rai wana suri'i moi abedaru'i rua Rarabeasi. Ra bwa'i watea ta sae 'anai toringirarua.

¹⁰ Miraau hakoi sae na'i marewana rai haa'i kae ngaungau marai wa'ewa'e. Rai ba'oba'oraau

---

* **11:3 Hai tangahuru mana rua hura:** Na'i Ha'atee ni Grik ra 'unua 1,260 dangi, me 1,260 dangi 'a ta'isada beiai 42 hura.

hairiu 'iniaia mae adarua i rua Rarabea raru ha'a-mama'airaau.

¹¹ “Ma na'i moi murinai oru dangi mana aba, mia God 'ai haa'i aho'i manawa tanararua. Rarui ura ara'a miraaui nei rai re'irarua rai mamaa'u.

¹² Mana rua Rarabea rarui rongoai ringe nai boi baaniai aro nai ha'atee raha o'ani, ‘Ta'eha mai 'ini.’ 'Iraaui maerongadaru'i rai wana riu na'i 'oha rai wairarua ara'ai aro na'i rorodo.

¹³ “Na'i 'ohasi 'e kae nunu raha nai to'o. 'Ai 'ihara'iniaia ano maai here ha'ata'aiaia tangahuru rudi ruma na'i 'omaasi. 'E biu merui sae nai mae. 'Iraaui nei rai tahi mau, rai mamaa'u marai ha'aasaa God na awa na'i aro.

¹⁴ Naani ruanai maho ta'aa nai to'o, ni oruna 'abwa'i orea ma'ai to'o'a ro'u.”

Na Biunai Enjel 'A Uuhiai Ahuri Ana

¹⁵ Mana biunai enjel 'a uuhiai ahuri ana, mau rongo'i ringe ra rongo raha ra boi baaniai aro. Ra o'ani, “Na'i 'ohani mwani maho hako na'i marewanani ra awa na'i bahainai heimarungi ana Araha God mana nei na 'ome sigihia 'anaia ha'atahiraau. 'Ia God 'ai marungiraau tarau ma bwa'i hako'a.”

¹⁶ Miraaui rua tangahuru mana hai saemaua narau heinagu suri'i dorani mwaeraha na'i maana God, rau topira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano marau ha'arahesia.

¹⁷ Rau o'ani,
“Araha God, na mena amua 'a di'u'i hako i mwani maho.

I'oe 'o bwane awa mau mai ma'o awa mau ro'u na'i 'ohani.

Meu ha'atee ha'agorohi'o

'inia 'o ha'ata'inia'a i mena amua na'o taraawa'a marungiraau 'inia inoni.

18 'Iraaui nei ra ai'a hinihini'o ra taesu'a mumua, ma'ata 'a tari'a ro'u i madoraa amua 'anai ha'ata'iniai taesu'a amua.

Naani'a i madoraa 'anai hiiriraau nei ra mae mana tahariraau sae tatau'aro amu'i.

'Oi tahariraau nei amu'i, 'iraaui Rarabea miraau nei ra ha'ahou'o, rei'uaa ra'i sae ororiu ma'ua ai'a.

Naani'a i madoraa ro'u 'anai ha'a-ai'araau nei ra here ha'a-ta'airaau sae na'i marewana."

19 Hoita, na maraaruma anai Ruma Maea ana God na'i aro 'a wawaa'a mara matai re'ia moi bakosi ra awa iei Ha'atora ana'ia God. Mau 'omesiai mararea mau rongoai maguru anai huai hita ma'e nunu na 'ihara'iniai ano ma ra'i mwani dorai 'aesi rago ra ahoda dio baaniai aro marawa.

12

Urao Mana Draegon

¹ Ma'e maho 'ome ha'abu'oahu na ha'ata'i mai na'i ahoasara. 'E urao na bwana ana naasi i sina, mana hura na'i bahainai uwana. 'A nugaai didimaa ni mwaeraha na'i bwauna na awa iei ta'i tangahuru mana rua hee'u.

² 'A angi awaawara 'iniai maata'i anai ahuna 'iniai raba ha'ahuta.

³ Ma'e ta'i maho 'ome ha'abu'oahu na ha'ata'i ro'u na'i ahoasara. 'E kae draegon wangawanga na to'oraai biu bwau mana tangahuru rongo-rango. 'Ado bwau ra to'o didimaa ni mwaeraha.

⁴ 'A ragoi hee'u na'i ahoasara na taragoni'i 'iniai kekerena ma gaasi'i dio na'i marewana. Mana

draegon 'a rihota'i tanaai urao, 'inia 'a raba ngaai gare ana 'oha nai huta.*

⁵ Ma ha'ahutaai gare mwane nai marungia hakoi mwani marau na'i marewana, mana heimarungi ana 'ai wetewete di'u. Ra tahunga'iniai garesi mara waia beira'i tanaa God na heinagu na'i dora ni mwaeraha ana.

⁶ Mana urao 'a hora 'ari dora mangasara na'i dora na 'ia God 'a ha'aagaua tanaa. Rai 'omesuria iei suria ta hai tangahuru mana rua hura.

'Ia Maekol 'A Hei'oi Beiai Draegon

⁷ 'E heingahui raha na to'o na'i aro. 'Ia Maekol miraau enjel ana'i rau heingahui beiai draegon mana enjel ta'a'i ana'i.

⁸ 'Ia Maekol mana ruruha ana rau ha'ahehoai draegon mana ruruha ana. Rau tariha'inirauu hura'a baaniai aro

⁹ mara gaasirauu dio na'i marewana. Ha'amomori! Ni draegon naasi mana enjel ana'i, ra gaasirauu hura'a baaniai aro. Naia mau i mwaa ra 'unua 'inia Ha'ahuni ma'ua Saetan na pwari'irauu hakoi sae na'i marewana mau mai na'i taraawa'a.

¹⁰ Mau rongoi ringe na ha'atee raha, 'a boi baaniai aro ma o'ani,

“Na'i 'ohani 'ia God agaau 'a ha'atahigaau'a ma ha'ata'inia do 'a to'o mena 'ana'i heimarungi 'onaai mwaeraha. Mana Ha'atahi na 'ia God 'a 'ome sigihia 'a ha'ata'inia haaria do 'a to'o mena 'ana'i marungi'i mwani maho hako. 'Inia 'ia Saetan na ha'ahunirauu sae agaa'i

---

* **12:4** 12:4 Na'i ha'ateeni Grik ra 'unua do 'ai gaasi'i dio ta'i third (1/3) 'ini'i hee'u.

na'i maana God 'ado 'oha, ra gaasia'a hura'a baaniai aro.

¹¹ 'Iraaui sae agaa'i rau ha'ahehoa'a Saetan 'iniaia mena anai 'abunai Gare'i Siip mana mena anai Taroha Goro narau taroha'ini'i. Rau mwa'emwa'e 'anai wate'i tahingadaa'i tanaa God rei'uaa rai mae.

¹² Naasi, mou ga'i wa'ewa'e 'i'amoui nei mou awa na'i aro. Ma ha'a-arohai'amou di'u i nei mou awa na'i marewana mana asi, 'inia ra gaasia'a dio a Ha'ahuni na'i marewana. 'Iia 'a taesu'a di'u 'inia 'a 'iraraa do madoraa ana 'a pwapwaku'a."

¹³ Na'i 'oha na draegon 'a aidangisia do ra gaasia'a dio na'i marewana, 'a tariha'inia'ai urao na bura'i ha'ahutaai gare mwane.

¹⁴ Mana urao, 'ia God 'a haua tanaai rua gahogaho 'onaai gahogahoi kae hada 'anai roho ha'atau 'ini'i 'ari dora nara ha'aagaua tanaa na'i dora mangasara. Na'i 'isi narai 'omesuria iei marai taatahi bwarasia baaniai draegon suria ta oru harisi mana aba.

¹⁵ Mana draegon 'a ngisuta'inia hura'a i wai na 'onaai kae wai raha na'i ngoona do 'ai taresiai uraosi.

¹⁶ Mana ano 'a 'a'auhia'i uraosi, 'a 'onaa do 'a ha'a-mwangangaai ngoona ma gonohiai wai na hura'a baania ngoonai draegon.

¹⁷ Mana draegon 'a taesu'a di'u 'anai uraosi ma hauai heingahui raha bei'i gare ana'i. Neiraausi nei ra araisuri'i taha na 'unu'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas.

¹⁸ Mana draegon 'a hura'a na ura na'i one.

13

Rua Kae Mwamwaa Wasi 'Ome Ta'aa

¹ Mau re'iai kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa na hura'a mai baaniai asi. 'A to'oraai tangahuru rangorango mana biu bwau. 'Ado rangorango ra to'o didimaa ni mwaeraha. Mana 'ado bwau ra awa iei ata ra ha'atee ha'ata'aia God.

² Ni mwamwaasi 'a abe 'onaai leopard ma uwa 'onaai bea ma ngoo 'onaai laeon. Mana draegon 'a haua tanaai mwamwaasi wetewete ana mana mena ana 'anai heimarungi.

³ 'E ta'i 'ini'i biu bwausi 'a 'ome 'onaa do 'a kae maara ga'u na 'ome 'onaa do'a ga'i mae 'inia, ma'ata 'a goro'a aho'i. 'Iraau hako i sae na'i marewana ra heimwaota'i 'inia marau araisuriai mwamwaasi.

⁴ Rau ha'arahesia draegon na hauai mena tanaa marau ha'arahesia ro'u i mwamwaasi, rau o'ani, "Abwa'i ta sae nai ta'isada 'onaai mwamwaasi! Ma bwa'i sae nai arari 'anai heingahui beia."

⁵ Mia God 'a ha'awateai mwamwaasi 'anai ha'a-ta'eta'ea haaria ma 'anai ha'atee ha'ata'aia God. Ma'ata 'e hai tangahuru mana rua hura moi ra watea tanaa do 'ai heimarungi suria.

⁶ Ni mwamwaasi 'a ha'atee ha'ata'aia God ma ha'atee ha'ata'aiai atana God mana dora monomono ana miraui nei rau awa beia na'i aro.

⁷ Ra ha'awatea do 'ai heingahui beiraui sae ana'ia God maai ha'ahehoraau. Mara haua ro'u tanaa i mena 'anai marungiraau 'ado burunga, 'ado marau, mana 'ado ha'atee.

⁸ 'Iraau hako sae na'i marewana rai ha'arahesia mwamwaasi. 'Iraau moi nei ra

awa i atadi na'i buka ni tahi taraawa'a na'i 'oha 'ia God 'a ai'a ha'apwa'araa mau i marewana naraugu bwa'i ha'arahesia. I bukasi 'iaanai Gare'i Siip nara ngahu ha'amaesia.

⁹ 'Onaa 'o to'o karinga ma'oi baturongo ma'oi aidangi tarihana!

¹⁰ 'Onaa 'ia God nai raba dau'o 'anai gaasi'o na'i rumaniho'o, ma'oi 'ari rumaniho'o. Ma 'onaa 'ia God nai raba ngahui'o 'iniaai naihi na mwamwaku hairiu, ma'oi mae 'iniaai naihi na mwamwaku hairiu. Naasi 'a ha'ata'inia do 'i'amou sae ana'ia God moi ura baabau mamoi hinihinia wetewete a God.

Ruanai Kae Mwamwaa Wasi 'Ome Ta'aa

Na Hura'a Mai Baaniai Ano

¹¹ Mau re'iai ta'i kae mwamwaa ro'u na hura'a mai baaniai ano. 'A to'oraai rua rangorango 'onaai Gare'i Siip ma ringe 'onaai draegon.

¹² Ni 'etanai kae mwamwaa 'a hauai mena tanaai ruanai mwamwaa maai tau'aro tanaa. Mana ruanai mwamwaa 'a ha'a-'usu'usuraui inoni 'anai ha'arahesia mwamwaa na maara ga'usi ma goro aho'i.

¹³ 'A haa'i kae ha'abu'oahu raha ma'e ta'i 'oha 'a ha'adiohia'i 'eu baaniai aro marawa na'i maadaa'i sae rago.

¹⁴ Ni ruanai mwamwaa 'a ha'abweuraau'a i sae na'i marewana 'iniaai haa'i ana'i ha'abu'oahu 'iniaai mena anai mwamwaa tahamora. 'A ha'a-tau'aroraui sae 'anai aranununai mwamwaa na maara ga'usi 'iniaai naihi na mwamwaku hairiu ma ai'a mae.

¹⁵ Mia God 'a ha'awatea do'ai hauai manawa tanaai araanunusi mai matai ha-ha'atee.

'Iraau hakoi nei rai kakawata'i ha'arahesia, rai ha'amaesira.

¹⁶ Ni ruana'i mwamwaa 'a ha'a-'usu'usura i mwani sae hako 'anai nuga ha'ara na'i rima ododa ma'ua na'i hauraeda. Rei'uaa i'oe 'e sae ororiu ma'ua ai'a, rei'uaa 'o toto'ora ma'ua ai'a, rei'uaa i'oe 'e slev ma'ua ai'a,

¹⁷ 'oi to'o ha'ara ma'ata'a. 'Iatei na bwa'i, 'a bwa'i matai hori ma'ua raonga'inia ta maho. Ni ha'ara 'a ura 'inia'i atanai mwamwaa tahamora mana naba anai atana.

¹⁸ 'Onaa 'o madoma ma'oi 'iraraai 'ado'ado anai naba anai mwamwaa. 'A ura 'inia'i ata i sae, mana nabasi naasi 666.

14

I Gare'i Siip Mana 144,000 Rongoiusuri Ana

¹ 'Augu 'ome ro'u mana Gare'i Siip 'a ura na'i hungahungai Saeon beiraau'i ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai merui sae ra usu'i atanai Gare'i Siip mana atana Amana na'i hauraeda.

² Mau rongoai maho na rongo raha na'i aro. 'A rongo raha 'onaa'i wai na ahe ma'ua guruguru 'anai hita, ma rongo ro'u 'onaa 'oha nara takiri'i mwani gitaa.

³ Ma'e gana haoru ra ganaria na'i maanai dora ni mwaeraha ana God ma na'i maadaau'i hai kae maho tahitahi miraaui saemaua. Ai'a ta sae'a ro'u nai 'iraraai ganasi, 'iraau moi ta'i 'arangi hai tangahuru mana hai merui sae na 'ia God na rahiraau hura'a baaniai marewana.

⁴⁻⁵ 'Iraau sae 'isi ra ai'a 'ari beia ta urao marau suriai Gare'i Siip na'i hei nai wairaaui 'ariei. Rau ai'a pwapwaari'i marau odo-odo na'i maana God. Ra rahiraau hura'a baaniai marewana 'anai

wateraau 'onaai bane na ororiu di'u tanaa God mana Gare'i Siip.

Hadahada Adaaui Oru Enjel

⁶ Mau re'ia ro'u i enjel na roho aharau 'ari aro marawa. 'A waai Taroha Goro na bwa'i hako'a ro'u ta 'oha tanaraaui sae suri'i 'ado burunga, sae 'ado ha-ha'atee mana sae suri'i 'ado marau na'i marewana.

⁷ Ni enjel 'a o'ani, "Moi ha'ahoua God mamoi ha'a-aneanea. 'Iniai madoraa ana naani'a 'anai hiiriraaui sae. Moi ha'arahesia mo'o na ha'apwa'araai ahoasara mana anoi bahai mana asi mana mwani wai."

⁸ Mana ruanai enjel 'a boi haisuri ma o'ani, "Ni kae 'omaa raha i Babilon 'a kokohu'a. 'A 'onaai gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekareraaui sae ni marewana 'anai ha'arahesi'i araaranunu."

⁹ Mana orunai enjel 'a boi haisuri ro'u ma o'ani, "'Iatei sae nai ha'arahesiai kae mwamwaa wasi ma'uasi ha'arahesiai araaranunu ra aranununa 'iniai mwamwaasi, ma 'iatei sae nai to'oraai ha'ara ana na'i rimana ma'ua hauraena,

¹⁰ 'ia God 'ai taesu'a 'ana maai ha'a-mama'aia. Ni ha'a-mama'ai 'ai haua tanaa 'ai raha di'u mia God 'a bwa'i ahu ta'ahia 'inia. Na'i maadi enjel maea mana Gare'i Siip 'ia God 'ai ha'a-mama'aia 'iniai 'eu na raorao di'u na noro 'iniai hau madoro.

¹¹ 'Iatei nai ha'arahesiai mwamwaa wasi ma'uasi ha'arahesiai araaranunu ra aranununa 'iniai mwamwaa wasi naasi, ma 'iatei nai rabasiai ha'ara anai atana, rai ha'a-mama'aia 'ado rodo mana dangi. Na asuhanai 'eu na

ha'a-rongomaata'ia 'a bwa'i papaku mia mo'osi 'a bwa'i arunga maarihu.”

¹² Naasi, 'i'amou sae ana'ia God moi ura baabau mamoi araisuri'i taha na 'unu'ia God mamoi hinihinia wetewete a Jisas.

¹³ Mau rongoa ro'u i ha'atee na boi baaniai aro na o'ani, “‘O'i usu'i dioi maho wai 'unu'i. Na'i 'ohani ma 'ari'a 'ia Araha God 'ai ha'agorohiraau nei ra mae ha'i hinihini.” Mana Hi'ona Maea 'a heiarami o'ani, “Ha'amomori, 'irau rai mamaro baani'i tagora raha adaa'i marai taharirau 'ini'i tau'aro goro adaa'i.”

Ha'amama'ai Ana God

A Dioi Hungadaui Sae Na'i Marewana

¹⁴ 'Au 'ome ro'u mau re'iai rorodo mamaahui, ma'e sae na 'ome 'onaai Gare'i Inoni na heinagu na'i hungana. 'A awa i didimaa ni mwaeraha ra tau'arona 'iniai gol na'i bwauna, ma daai naihi mwamwakaru.

¹⁵ Ma'e enjel na hura'a mai baaniai Ruma Maea na'i aro, 'a totoro o'ani, “‘O'i taraawa'a tau'aro'a 'iniai naihi amua, 'inia madoraa 'anai husi'i hua baani'i hasi'ei naani'a. Mwani hua na'i marewana ra maua'a.”

¹⁶ Mia mo'o na heinagu na'i hungana'i rorodo 'a taraawa'a tau'aro 'iniai naihi ana, ma ha'igoni'i hako i hua na'i marewana.

¹⁷ Ma'e ta'i enjel na daai naihi mwamwakaru 'a hura'a mai ro'u baaniai Ruma Maea na'i aro.

¹⁸ Mana nata enjel na 'omesuriai 'eu na'i dora ni ho'asi 'a hura'a mai ma o'ani 'iniai enjel na to'oraai naihisi, “Na mwani grep na'i marewana ra mada'a. 'O'i husi'i 'iniai naihi amua.”

19 Ma tabari'i bubungudi mwane grep na'i marewana ma gaasi'i dio na'i giru do raigu buuhara hungadi, naasi ha'ara 'inia taesu'a ana God.

20 Ni giru 'a awa hura'ai murinai 'omaa. Na'i 'oha ra buu roosi'i huadi grep 'anai ha'ahura'ahi'i waidi, ni 'abu 'a ahe hura'a ma aho'ita'i kae wai raha. Ni tewa na haa 'a 'onaai oru 'arangi kilo-mita, mana dodo na haa 'a 'onaai ta'i tahanga.

15

Ha'amama'ai Hahako

1 Na'i muri mau re'ia ro'u i kae maho na'i aro na 'ome ha'abu'oahu. 'E biu enjel narau waa mai biu ha'a-mama'ai hahako. Na'i muri mia God 'agu bwa'i taesu'a'a ro'u.

2 Mau re'iai maho na 'ome 'onaaiasi na maremare 'onaai gilaasi nara doraria beiai 'eu. Miraau nei narau ha'ahehoai mwamwaa wasi mana araaranunu ra aranununa 'inia mwamwaasi mana naba anai atana, rau ura na'i hunganai asi naasi. Mia God 'a haa'i gitaa tanaraau

3 marau ganariai gana na 'ia Moses, sae tatau'aro ana, mana Garej Siip nararu ganaa. Rau gana o'ani,

“Araha God, 'o mena di'u'i mwane mareho hako
mana mareho na'o haa'i ra hauasa mara
ha'abu'oahu.

'O marungi'i hakoi mwane marau,
mana mwane mareho na'o haa'i ra odo-odo
mara goro tatarasi.

4 Araha, mwane sae hako ra ga'i ha'ahoua ma'ua
ha'aasaai atamu.

'Inia i'oe 'ete'o na'o maea.

Miraaui hakoi sae suri'i mwane marau rai ha'a-aneane'o,
 'inia rau 'omesi'i mwane mareho odo-odo na'o haa'i."

⁵ Na'i muri mau re'ia i Ruma Maea na'i aro nara tahangiai ahii na maea di'u na'i raronā.

⁶ Mana biu enjel 'anai waa'i ha'a-mama'ai tanaraaui noni ra hura'a mai baaniai Ruma Maea. Ra siri suri'i to'oni tewa mamaahui, ra nuga'i rorowa'a gol ruahoro auru suri'i waibu-rudaa'i.

⁷ 'E ta'i 'iniraauī hai maho tahitahi 'ani 'a ha'a 'adoraauī biu enjel 'ini'i rabo'o nara tau'arodi 'iniaī gol. Ni rabo'o 'isi ra honu 'iniaī taesu'a ana God, God na awa tarau.

⁸ Mana raronāi Ruma Maea 'a honu 'iniaī asuasunai mena ana God, 'inia 'ia God na awa na'i dorasi. 'A bwa'i sae nai matai siri na'iei tari 'oha 'iraauī biu enjel rai ringisi'i hakoi ha'a-mama'ai hahako.

16

Biu Ha'amama'ai Hahako Ana God

¹ Mau rongoai ringe na ha'atee na rongo raha na boi baaniai Ruma Maea. 'A o'ani 'iniraauī biu enjel, "Moi hura'a mamoi ringisi'i biu rabo'o ra honu 'iniaī taesu'a ana God na'i marewana."

² Mana enjel tahamora 'a hura'a ma ringisiai rabo'o ana na'i marewana. Ai'a oreā mana keo 'ome ha'amwagimwagi mara maata'i ra hura'a suri'i abedaa'i sae ra to'oraai ha'ara anai mwamwaa wasi mana nei ra ha'arahesiaī araaranunu ra aranununa 'iniaī mwamwaaī.

³ Mana ruanāi enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i asi. Na'i mau 'ohasi mana asi 'a aho'ita'i 'abu

'onaai 'abunai sae na mae. Na mwane maho tahitahi na'i asi ra mae hako.

⁴ Mana orunai enjel 'a ringisiai rabo'o ana suri'i mwani wai mana hurahura mara aho'ita'i 'abu ro'u.

⁵ Mau rongoai enjel na to'o mena 'ini'i wai, 'a o'ani,

“God, i'oe 'o maea di'u,

'o bwane awa mau mai ma na'i ro'u mau 'ohani.

Ni ha'a-mama'ai na'o haua tanaraau 'a odo-odo,

⁶ 'inia ra ha'a-ahesi'i 'abudi sae amu'i miraaui ro'u i Rarabea.

Na'i 'ohani 'o ha'a-gonohiraau'a aho'i 'iniai 'abu, 'inia 'a arari do'oi haua o'asi tanaraau.”

⁷ Mau rongoai ha'atee na boi baaniai dora ni ho'asi, 'a o'ani,

“Ha'amomori, Araha God, i'oe 'o mena di'u

mana ha'a-mama'ai na'o haa'i ra odo-odo mara goro tatarasi.”

⁸ Mana hainai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i sina, mana sina 'a ha'a-nororaau sae 'iniai raoraohana na 'onaai 'eu.

⁹ 'Iraau hakoi sae ra noro 'iniai raorao marau ha'atee ha'ata'aia God 'inia 'iia na hauai ha'a-mama'aisi. Rei'uaa na o'asi ma ai'a ta sae nai orisi 'adoma'i maai rihota'i tanaa God ma'ai ha'a-aneanea.

¹⁰ Mana rimana enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i hungana dora ni mwaeraha anai mwamwaa wasi. Na'i mau 'ohasi mana dora na marungi'i mwamwaa wasi, ra kuhi totobono'a mana sae ra taraawa'a 'ara ngingita 'iniai rongomaata'i ada.

¹¹ Rau ha'atee ha'ata'aia God na awai aro 'iniai rongomaata'i ada 'ini'i keodaa'i. Ma'ata rau ai'a agoheta'i haa'i here ta'a'i.

12 Mana ononai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i wai rahai Iufreitis mana wai raha naasi 'a mamata 'anai ha'aagauai tara tanarai mwaeraha mana sae hehei'oi adaa'i narai boi baaniai dora na ara'a iei sina.

13 Ma'e adaro na 'ome 'onaai warau na hura'a na'i ngoonai draegon. Ma'e nei na hura'a na'i ngoonai kae mwamwaa wasi ma 'e nei ro'u na hura'a na'i ngoonai rarabea pwapwaari'i.

14 Ni adaro 'isi ra to'o mena 'anai haa'i ha'abu'oahu. Ra hura'a suriai marewana 'anai taragoni'i mwani mwaeraha hako 'anai hei'oi beia God huunai mena na'i dangi nai hihiri na'iei.

15-16 'Iraau mwani mwaeraha rau goni na'i dora 'iraau Jiu rau 'unua 'inia Amagedon.

Naasi moi 'ado'adoai maho na 'unua Kraest na o'ani, "Moi ha'aagau, 'inia 'inau wai boi na'i madoraa namou bwa'i 'iraraa 'onaai sae beriberi. Wai ha'agorohiraau nei narau awa ha'aagau tarau. Rau bwa'i ninima 'onaai sae hehei'oi na rahai bwana ana 'anai mauru magu 'asu'a 'inia hei'oi ma ninima'a 'inia hahano ha'i wa'aroko ana."

17 Na'i 'oha na biunai enjel 'a ringisiai rabo'o ana na'i 'ari ahoasara, 'e ringe na ha'atee na rongo raha na boi baaniai dora anai mwaeraha na'i Ruma Maea. 'A o'ani, "Agau'a!"

18 Ma mararea ma guruguru mara pusu i kae huai hita, ma to'o i kae nunu raha. Ai'a ta nunu o'asi nai to'o ga'u ta 'oha!

19 Na ano 'a kakahita mana 'omaa rahai Babilon 'a heihoa 'inia oru dora. Ma tara'i 'omaa raha suri'i nata marau ra kokohu. 'Ia God 'a

ha'agonohiai Babilon 'iniaia panikeni waen na honu 'iniaia taesu'a ana.

²⁰ Na mwane gere marau mana hungahunga ra ai'a'i.

²¹ Mana buruburui 'aesi na hihi'a adaa'i 'e rima tangahurui kilo ra ahoda huniraaui sae baaniai aro marawa. Miraaui sae rau ha'atee ha'ata'aia God 'iniaia ha'a-mama'airaaui ana, 'iniaia 'aesi 'a ha'ata'airaaui di'u.

17

Urao Rebirebi

Mana Mwamwaa Wasi Wangawanga

¹ 'E ta'i 'iniraaui biu enjel na daa'i biu rabo'o 'isi 'a boi beiau ma o'ani, "'Oi boi mawai ha'ata'inia tana'o i 'omaa raha na awa na'i bobodi mwani wai. 'Ia God 'ai ha'a-mama'aiai 'omaasi, 'inia 'a here 'onaai urao rebirebi.

² Babilon 'a 'onaai gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekareraaui sae na'i marewana 'anai ha'arahesi'i araaranunu. Mana 'ado mwaeraha na'i marewana ra bwani taritari'a beia."

³ 'Iniaia hei'a'auhi anai Hi'ona Maea, i enjel 'a waiiau 'ari dora mangasara mau re'iai urao na heinagu na'i hunganai kae mwamwaa wasi wangawanga. Ni abenai mwamwaa wasi naasi 'a honura'i ata nara ha'atee ha'ata'aia God ma to'oraai biu bwau mana tangahuru rangorango.

⁴ Ni bwana anai uraosi 'a borabora'a ma wangawanga mana uraosi ra ha'araunia 'iniaia gol mana pal mana hau 'ome goro. 'A daai panikeni gol na honu 'iniaia maho ha'amwagimwagi nara 'ome ta'a'i na haa'i.

⁵ Ra usuai ata na'i hauraena na 'ado'ado 'ana 'a awa bainihu na o'ani, "Inau kae 'omaa rahai Babilon naasi inadaau hakoi mwani rebirebi mana mwani maho ta'a'i na'i marewana."

⁶ Mana uraosi 'a 'ome 'onaa do 'a ru'uhia 'inia'i gonohi'i anai 'abudaa'i sae ana'ia God na ha'amaesi'i 'inia'i hinihinia adaaua Jisas. Na'i 'oha nau re'iai uraosi, 'au heimwaota'i di'u.

⁷ Mana enjel 'a o'ani 'iniau, "Ni 'uaana na'o heimwaota'i 'inia? Wai mamaani ruhasia tana'o i 'ado'ado 'anai urao mana kae mwamwaa wasi na heinagu na'i hungana na to'oraai biu bwau mana tangahuru rangorango.

⁸ Ni mwamwaa wasi na'o re'ia ani naasi mwamwaa na tahi ga'u ma na'i 'ohani 'agu mae. Ma bwa'i orema maai hura'a mai'a aho'i ro'u na'i kae waumu na ai'a to'o hahakona. Me ma'ata 'ai hura'a mai moi neina 'ia God 'ai ha'a-ai'aa daara'i'a. 'Iraau hakoi nei na'i marewana nara ai'a awai atadaa'i na'i buka ni tahi taraawa'a na'i 'oha 'ia God 'a ai'a ha'apwa'araa mau i marewana, rai heimwaota'i 'oha rai re'iai mwamwaasi. 'Inia 'a tahi ga'u ma mae magu tahi aho'i ro'u."

⁹ "E sae madoma nai wai'ado'ado goro 'a ga'i matai aidangisia moi 'ado'ado 'ada'i maho 'isi. Na biu bwau 'a ura 'inia'i biu hungahunga na uraosi 'a heinagu suri'i. Ma ura ro'u 'inia'i biu mwaeraha.

¹⁰ 'E rima nei 'iniraau'i mwaeraha 'isi na mae'a. Ma 'e ta'i na heimarungi na'i 'ohani, mana nata nei naigu boi mau ro'u. Na'i 'oha nai boi 'ai heimarungi moi suria ta gere madoraa.

¹¹ Mana kae mwamwaa wasi na tahi ga'u ma mae, naasi 'e ta'i 'iniraau'i biu mwaeraha maigu

aho'i ro'u mau mai 'onaai warunai mwaeraha. Ma'ata, aho'i mai nai haua, 'ai aho'i mai neina 'ia God 'ai ha'a-ai'aa daara'i'a.

¹² Na tangahuru rangorango na'o re'ia ani naasi nata tangahuru mwaeraha narau ai'a heimarungi mau. Ma'ata rai ta'i heimarungi mwamwaa wasi suria ta gere madoraa moi.

¹³ Ni 'ado'adodaa'i ta'i tangahuru mwaeraha 'isi ra ta'isada, rau haua tanaai mwamwaa wasi i mena mana wetewete adaau 'anai heimarungi.

¹⁴ Rai hei'oi beiai Garei Siip. Ma'ata ni Garei Siip miraaui nei na 'ome sigihiraaui marau tau'aro mangudi tanaa, rai ha'ahedoraaui mwaeraha 'isi. 'Inia 'iia naasi huunai Araha mana huunai Mwaeraha."

¹⁵ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, "Ni wai na'o re'i'i na urao rebirebi na heinagu bobodi, naasi ruruhai sae baani'i mwani marau he'ete'i mana sae 'ado ha-ha'atee he'ete'i.

¹⁶ Ni tangahurui rangorango mana mwamwaa wasi wangawanga rai taraawa'a 'itaai urao rebirebi. Rai rahi'i bori ana'i baania marai nugasia maai awa ha'i ore-ore. Rai ngauai uraosi, mana aba narai ngau tahia rai gaasia ara'ai 'eu.

¹⁷ 'Ia God 'ai ha'a 'adoma'i aratararaaui tangahurui mwaeraha dorai hauai mena adaau tanaai mwamwaa wasi naasi. Rai haua o'asi tari madoraa nai to'o i maho na 'unua God.

¹⁸ Ni urao na'o re'ia ani, naasi kae 'omaa raha na marungi'i hakoi mwani mwaeraha na'i marewana."

18

'Omaai Babilon 'A Kokohu

¹ Na'i muri mau re'ia ro'u i enjel na mena na dio mai baaniai aro. Ni marewana 'a marewa hako 'iniaia rarahana.

² 'A totoro raha o'ani, "Kae 'omaa rahai Babilon na baabau ani, 'a kokohu'a. 'A ai'a ura'a. 'A ha'i 'omaa ta'aa'a, 'iraau moi adaro naraugu awa iei 'ohani. 'A aho'ita'i nu'i adaui manu ta'a'i mana mwamwaa ta'a'i.

³ Babilon 'a 'onaai gere urao na ha'agono waeniai saemwane 'anai ha'akarea maai wawaasua'a beia. 'Inia naasi 'omaa na ha'a-karekareraui sae na'i marewana 'anai ha'arahesi'i araaranunu. 'Iraui mwani mwaeraha na'i marewana rau bwani taritari'a hako beia. Miraui sae raoraonga'i bori na'i marewana rau toto'ora, 'inia 'iraau saeni Babilon rau hairaurau di'u."

⁴ Mau rongoa ro'u i ha'atee na boi baaniai aro na o'ani, "'I'amou sae agu'i moi hura'a baaniai Babilon. 'A gasi to'i'amou i ora-ora'a ana'i maigu to'i'amou ro'u i kae ha'a-mama'ai raha nai to'ia.

⁵ 'Inia ora-ora'a ana'i ra wadu taha'a ara'ai aro mia God 'a bwa'i kaku'a'i moi ora-ora'a 'isi.

⁶ Rai ha'a-mama'aiai Babilon suriai here na haua tana'amou, ma'ata na ha'a-mama'ai narai haua tanaa rai ha'adi'ua tanaa. Maho ta'aa na haa tana'amou, rai a'oia ara'a i wetewetehana maraigu haua aho'i tanaa 'anai ha'a-rongomaata'ia.

⁷ Na'i na'o 'a ha'a-ta'eta'ea haaria ma wa'ewa'e 'ini'i mwane mareho goro na to'ora'i. 'A o'ani, "Inaunisi 'au heimarungi 'onaai mwaeraha. Mau bwa'i 'onaai nao nawai ahutotou mawai angi.' Naasi 'ohani rai ha'ata'isadaai rongomaata'i mana ahutotou beiai siha arunga goro na to'oraa na'i na'o.

8 'Iniai 'unua ana o'asi, na mwane ha'a-mama'ai rai to'ia Babilon na'i rarona moi ta'i dangi. 'Iraau saeni Babilon rai maesiraaui hioro, rai angi uru-uru ma 'ai rago i nei narai mae. Mana 'eu 'ai suungiai 'omaasi, 'inia Araha God na mena nai hiiria."

9 'Iraau mwani mwaeraha na'i marewana n-rau taritari'a beia marau hasura'ini'i beiai maho goro na to'ora'i, rai ahutotou marai angi uru-uru na'i oha rai re'iai asuhanai 'eu 'oha nai noro.

10 Rai mamaa'usiai ha'a-mama'ai na auru na'i hungana. Rai ura ha'atau marai o'ani, "Ha'arohaii kae 'omaa baabau ani, ha'arohaii Babilon! 'Agu 'asu'a moi mana ha'a-mama'ai ana 'a to'ia'a."

11 'Iraau hakoi sae raoraonga'i bori na'i marewana rai ahutotou marai angi 'inia 'a bwa'i sae naigu hori'i maho rai raonga'ini'i.

12 'A bwa'i sae nai hori'i gol mana silva mana hau 'ome goro mana pal mana bwana hori bwara 'onaai silika mana bwana 'ome goro mamaahui mana borabora'a mana wangawanga. Ra to'ora'i ro'u i hasi'ei sisi'ini goro mana maho 'ome goro ra tau'arodi 'ini'i rihoi elopant mana maho ra tau'arodi 'ini'i hasi'ei hori bwara, mana maho ra tau'arodi 'iniai 'aeana mana bras mana hau 'ome goro.

13 Rau to'ora'i ro'u tara'i bori he'ete'i, maho 'on-aa'i waen mana rumu mana insens, nei he'ete'i hairiu, mana maho ra ha'angaugoroi mahoingau mana flaoa mana wiit mana kau mana siip mana hoosi mana bwea ra oge'i hoosi. Rau to'ora'i ro'ui slev 'anai raonga'ini'i.

14 'Iraau sae raoraonga'i bori rai o'ani,

“Ha'arohai'o Babilon. Mwani maho goro na'o raba to'ora'i di'u ani ra ai'a'i'a! Mana mwani maho nara ha'ata'iniai toto'ora amua ra hako'a ma 'ogu bwa'i re'i'i ro'u ta 'oha.”

¹⁵ 'Iraau sae raoraonga'i bori narau toto'ora 'iniai raoraonga'i adaa'u tanaai 'omaasi, rai maa'u 'oha rai re'iai ha'a-mama'ai na to'ia. Rai ura ha'atau, rai ahutotou marai angi.

¹⁶ Rai o'ani, “Ha'arohaiai kae 'omaai Babilon! 'A ho'osi'i bwana 'ome goro ra mamaahui mana wangawanga mana borabora'a, ma 'ome goro 'ini'i maho ra tau'arodi 'iniai gol mana hau 'ome goro mana pal.

¹⁷ 'Agu 'asu'a moi mana mwane toto'ora ana'i ra ai'a'i hako'a!”

'Iraau mwani sae bwauodo suri'i haka mana sae tatau'aro adaa'i mana nei ra ta'e suri'i haka mana sae raoraonga'i bori nara dau ha'a 'ini'i haka rai ura goni ha'atau maraigu wana.

¹⁸ 'Oha rai re'iai asuhanai 'eu 'oha nai noro i Babilon, rai o'ani, “Ai'a ta 'omaa nai ta'isada bei'o Babilon.”

¹⁹ Naasi marai nuga kahua 'ada'i bwaudaa'i 'iniai ahutotou adaa'u marai angi. Rai o'ani, “Ha'arohaiai Babilon! 'Iraaui nei ra hahano suriai asi suri'i haka rau toto'ora 'ini'i maho goro na to'ora'i ma na'i moi gere madoraa ma ai'aa'a i 'omaasi.”

²⁰ 'T'amou na'i aro, mou ga'i wa'ewa'e! Mi'amoui sae ana'ia God miraaui Ha'ataari mana Rarabea mou ga'i wa'ewa'e ro'u 'iniai ha'a-mama'ai na haua God tanaai Babilon 'iniai here na haua tana'amou.

²¹ Hoita, ma 'e ta'i enjel na mena di'u 'a rahiai kae hau ma gaasia na'i asi ma o'ani, “Ai 'onaai

gaasia nau haa i hauni i kaia rai haa i 'omaai Babilon. 'Agu bwa'i ura'a aho'i ro'u ta 'oha.

²² Na'i raronai 'omaasi ragu bwa'i rongoa'a ro'u i angianginai gitaa mana uhi-uhi 'au mana ahuri mana gana. 'A bwa'i 'oha raigu ha'a-urasia ro'u ta dora ni tagora mana dora ni tau'aro flaoa 'anai ha'atoto bred.

²³ 'Abwa'i raita naigu marewa ro'u na'i 'omaasi ma bwa'i ta sae raigui ha'aha'iwaia ro'u na'i 'isi. Na'i na'o, 'iraaui sae raoraonga'i bori amu'i narau ha'i saemaua na'i marewana. Ma'o ha'abweubweu'i sae suri 'ado marau 'inia 'uaasiraaui amua.

²⁴ Ni ha'a-mama'ai 'a dio na'i hungamu 'inia ha'a-ahē'i amu'i 'abudaa'i sae ana'ia God miraaui Rarabea mana mwani sae na'i marewana.”

19

Gana Wa'ewa'e Na'i Aro

¹ Na'i muri mau rongoi maho na rongo 'onaai'i ringedi mwane sae rago na'i aro. Ra totoro o'ani, “Ha'agorohia Araha God aga na ha'atahigia. 'Iia 'a hauasa ma mena.

² Ni hihiri ana 'a odo-odo ma goro tatarasi. Ni urao rebirebi na ha'a-oraora'araui saeni marewana 'inia here ana na ai'a goro, 'ia God 'a hiiria ma ha'a-mama'aia 'inia ngahui'i ana'i sae tatau'aro ana'ia God.”

³ Miraau ha'atee raha o'ani ro'u, “Ha'agorohia God! Ni 'omaai Babilon 'a bwa'i agoheta'i asu 'inia noro na haa.”

⁴ Miraau rua tangahuru mana hai saemaua mana hai maho tahitahi ani, rau topira'i ruru marau mwaoro dio na'i ano marau ha'arashesia

God na heinagu na'i dora ni mwaeraha ana. Rau o'ani, "Amen! Ha'agorohia God."

Ngau Goni Na'i Ha'iwai Anai Gare'i Siip

⁵ Ma'e ha'atee na hura'a mai baaniai dora ni mwaeraha, 'a o'ani, "I'amou nei na mou ha'ahoua God, moi ha'a-aneanea. 'I'amoui sae tatau'aro ana'i, rei'uaa na i'oe 'e sae raha ma'ua 'e taraani sae moi, moi ha'a-aneanea God!"

⁶ Mau rongoai maho na rongo raha 'onaa kae ruruhai sae ma raba rongo 'onaai wai na ahe, ma guruguru ma pusu, 'a raba rongo 'onaai hita. Rau o'ani, "Ha'agorohia Araha God aga! 'Inia 'iia 'a mena di'u'i mwane mareho hako ma heimarungi 'onaai mwaeraha.

⁷ Gai wa'ewa'e magai ha'aasaa, 'inia naani'a i dangi 'anai ha'aha'iwaiaai Gare'i Siip. Na urao rarui hagugoni 'a ha'aagau'a.

⁸ Ra bwani haua tanaa i bwana ni ha'iwai ana. 'A mamaahui wadowado ma wadiwadi. Ni bwana 'a ura 'inia maho goro rau haa'i sae ana'ia God."

⁹ Mana enjel 'a o'ani 'iniau, "'Oi usu'i dio maho 'ini. 'Ia God 'ai ha'agorohirai nei ra ari'ahuraa 'anai ngaugoni na'i ha'iwai anai Gare'i Siip." Mana enjel 'a o'ani ro'u, "Hadahada nau haa'isi, ra'i ha'atee ana'ia God nara ha'a-momori."

¹⁰ Mau topira'i ruru mau abwa auru na'i ano tanaai enjel 'anai ha'arahesia. Mana enjel 'a o'ani 'iniau, "'Oi abu haua o'asi tanaau. 'Inau 'e sae tatau'aro ro'u moi 'onaai'o ma 'onaairaa ro'u tara'i nei narau araisuri'i ha'ausuringa'i na 'ia Jisas 'a ha'ata'ini'i. 'Oi ha'arahesia moia God. Na nei na ha'arangasi'i hura'a 'ado'adona'i a God,

'ai ha'arangasia ma'ata i mareho na 'ia Jisas 'a ha'ata'ini'i."

'Ia Mo'o Na Ta'e

Na'i Hunganai Hoosi Mamaahui

¹¹ Mau re'iai aro 'a wawaa, mau re'ia ro'u i hoosi mamaahui. 'Ia mo'o na ta'e na'i hungana, atana 'ia Mangudi ma'ua Ha'amomori. 'A hihiri odo-odo ma odo-odo na'i 'oha na hura'a 'inia hei'oi.

¹² Ni maana ra 'ora'ora 'onaai ngarungarui 'eu mara rago i didimaa ni mwaeraha na to'ora'i, 'inia 'ia naasi huunai mwaeraha. 'E ata ra usua beia, me 'ia moi na 'iraraai 'ado'ado 'ana.

¹³ Mana bwana ana 'a buni 'inia 'abu, mana atana mo'osi, naasi Ha'atee ana God.

¹⁴ 'Iraau mwane sae hehei'oi na'i aro rau ta'e suri'i hoosi mamaahui marau suria mo'osi. Rau ho'osi'i bwana mamaahui nara wadiwadi.

¹⁵ Ma'e naihi na mwamwaku na hura'a na'i ngoona 'ana ha'ahoraau mwane marau. Na heimarungi ana 'ai wetewete di'u. 'Ai ha'ata'inia taesu'a ana God huunai mena 'oha nai rogairau maerongana'i 'onaai sae na buu roga'i huadi grep 'ana ha'ahura'ahi'i wadi.

¹⁶ Na'i bwana ana ma na'i 'abina ra usuai ha'atee na o'ani, "Huunai Aaha mana huunai Mwaeraha."

¹⁷ Mau re'iai enjel na ura na'i sina. 'A ari'ahuraau mwani manu na'i ahoasara, 'a o'ani, "Moi boi mamoi rurugoni na'i ngaugoni na hua God.

¹⁸ 'T'amou moi ngaa'i hasi'odi mwani mwaeraha, mana hasi'odi na'ohadi sae hehei'oi miraaui sae hehei'oi, mana hasi'odi hoosi mana nei ra ta'e

suri'i, miraau'i slev mana nei ra ai'a slev, mana hasi'odi saemaua miraau taraani sae ro'u."

¹⁹ 'Au re'ia ro'u i kae mwamwaa wasi 'ome ta'aa miraau'i mwani mwaeraha na'i marewana miraau'i sae hehei'oi adaa'i. Rau boi 'anai heingahui beia mo'o na ta'e na'i hunganai hoosi mamaahui mana ruruha ana.

²⁰ Marau daurarua i mwamwaa wasi mana Rarabea pwapwaari'i. 'Iia mau Rarabea pwapwaari'i na haa'i ha'abu'oahu 'anai tau'aro tanaai mwamwaa wasi 'anai ha'abweuraui nei ra to'oraai ha'ara anai mwamwaasi mara ha'arahesiai araaranunu ra aranununa 'inia'i mwamwaasi. Rau gaasirarua ha'i tahitahi na'i bwerai 'eu na noro 'inia'i hau madoro ra 'unua 'inia'i salfa.

²¹ Mana sae hehei'oi adaru'i, rau ngahuiraaui 'inia'i naihi na mwamwaku na hura'a na'i ngoona mo'o na ta'e na'i hunganai hoosi. Mana mwani manu ra roho dio mara ngaa'i abedaa'i narau masu riu 'ini'i.

20

'E Ta'i Merui Harisi

¹ Mau re'iai enjel na dio mai baaniai aro beiai kii anai kae waumu na ai'a to'o hahakona. 'A dadaa ro'u i kae arihau.

² Ma tosiai draegon 'inia'i arihau 'anai ha'abwarasia suria ta ta'i merui harisi. Na draegonisi, naia mau i mwaa ani ra 'unua 'inia Ha'ahuni ma'ua Saetan.

³ Mana enjel 'a gaasia dioi draegon na'i waumu ma pwaru bwarasia ma ha'ababaua. 'Ai awa 'isi suria ta ta'i merui harisi maigu matai ha'abweuraui ro'u i saenai marewana. Ma'ata na'i 'ohasi rai ha'ahura'ahia moi ta gere madoraa.

⁴ Mau re'i'i dora heheinagu adaa'i mwaeraha. 'Iraaui nei ra heinagu suri'i, neiraausi nei ra sigi-hiraau 'anai hihiri. Mau re'i'i ro'u i aungadi nei ra horosi'i 'u'udi suriai taroha'inia adaaui ha'atee ana'ia God mana ha'ausuringa'i ana'ia Jisas. 'Iraau ro'usi rau ai'a ha'arahesia'i mwamwaa wasi mana araaranunu ra aranununa 'inia'i mwamwaa wasi naasi. Marau ai'a rabasia dorai nugaai ha'ara anai mwamwaa wasi na'i rimada ma'ua hauraeda. 'Iraau rai tahi aho'i ro'u marai heimarungi beia Kraest suria ta ta'i merui harisi.

⁵⁻⁶ Neiraausi nei tahamora ra ha'a-suruta'eraau aho'i baaniai mae. Rau maea mia God 'a ha'agorohiraau. Na ruanai mae nara 'unua 'inia'i bwerai 'eu 'agu bwa'i to'iraau'a. Rai ha'i Piriisi tanaa God mia Kraest marai ta'i heimarungi suria ta ta'i merui harisi.

'A bwa'i ta sae ro'u raigu ha'a-suruta'ea baaniai mae tari murinai ta'i merui harisi.

'Ia Saetan 'A Heho'a

⁷ Na'i murinai ta'i merui harisi, 'ia Saetan rai ruhasia baaniai rumaniho'o.

⁸ Ma'ai ha'abweuraau sae suri'i mwani dora hako na'i marewana nara 'unuraau ro'u 'inia'i saeni Gog mana saeni Magog. Rai rago 'onaai nunu'u na'i one. 'Ia Saetan 'ai 'unuraau mai 'anai hei'oi beiraaui sae ana'ia God.

⁹ Rai hahano mai marai awa gariai dora ra awa iei sae ana'ia God mana 'omaa na 'ia God 'a ta'ahia. Rei'uaa nai o'asi, ni 'eu 'ai dio mai baaniai aro 'anai ha'a-ai'araau.

¹⁰ Mia Saetan, mo'o na ha'abweuraau, rai gaasia na'i bwerai 'eu na noro 'inia'i hau madoro ra 'unua 'inia'i salfa. 'Ai awa beiai kae mwamwaa wasi mana Rarabea pwapwaari'i nara bwane

gaasirarua na'iei ani. Rai rongomaata'i goni suri'i rodo mana dangi na bwa'i hako.

'Ia God 'A Hiiriraau Noni

¹¹ Mau re'iai dora heheinagu anai mwaeraha 'a mamaahui ma'e nei na heinagu na'iei. Mana marewana mana aro marawa raru hano baania mo'osi na ai'a ta sae naigu re'irarua ro'u.

¹²⁻¹³ Mau re'iraau sae ra mae'a, 'iraau sae ororiu miraau taraani sae ro'u, ra ura na'i maanai dora heheinagu anai mwaeraha. 'Iraau nei nara awa ga'u na'i dora adaui nei ra mae, ra awa ro'u 'isi goni beiraui nei ra mae na'i asi. Mia God 'a kehasi'i buka ra ha'arangasi'i taha ra haa'i sae 'oha ra tahi mau, ma kehasia ro'u i buka ni tahi. Mia God 'a hiiriraui sae suriai mareho nara ha'arangasi'i nara awa suri'i buka 'isi.

¹⁴ Na'i muri, na mae mana dora adaui nei ra mae ra gaasirarua na'i bwerai 'eu. Ni bwerai 'eu naasi ruanai mae.

¹⁵ 'Iatei na ai'a awa i atana na'i buka ni tahi, rai gaasia na'i bwerai 'eu.

21

Ahoasara Haoru Mana Marewana Haoru

¹ Mau re'ia ro'u i marewana haoru mana ahoasara haoru. Na marewana tahamora mana ahoasara raru ai'aa, mana asi 'a o'asi ro'u.

² Mau re'iai Jerusalem haoru, i 'omaa maea, 'ia God 'a ha'ataaria dio mai baaniai aro. 'A 'onaai gere urao na ha'aagau 'anai ha'iwai na siri suri'i bwana 'ome goro 'anai heisadoi beiai mwane ana.

³ Mau rongoai ha'atee na boi baaniai dora heheinagu anai mwaeraha. 'A o'ani, "'Omaa ana

God 'a awa'a beiraaui sae ana'i. 'Ia God 'ai awa beiraaui miraaui ra'i sae ana'i. Ha'amomori, 'ia God haaria 'ai awa beiraaui.

⁴ 'Ia God 'ai idu'i'i wai baani'i maadaa'i. Raugu bwa'i mae'a ro'u ta 'oha ma'ua ahutotou ma'ua angi ma'uasi rongomaata'i. Mwani maho ta'a'i ra to'iraaui ga'u, ragu ai'a'i'a."

⁵ Mia mo'o na heinagu na'i dora heheinagu anai mwaeraha 'a o'ani, "Au ha'ahaoru'i hako'i mwani maho!" Magu o'ani ro'u 'iniau, "Oi usu'i dioi taha nau 'unu'i. Ha'atee agu'i ra ha'amomori ma'o matai 'u'uri'i."

⁶ Ma o'ani ro'u, "Mwani maho ra agau'a. 'Inau naasi Alfa mana Omega, i taraawa'ana mana hahakona. 'Inau wai hisu dadara'a 'iniau wai na hura'a mai baaniai hurahurai wai ni tahi tanaraaui nei ra raba gono.

⁷ 'Iraaui nei ra ura baabau tari hahakona rai daa'i mareho goro 'isi. Minau wai ha'i God adaau miraaui rai ha'i sae agu'i.

⁸ Mawai 'unua tana'o i taha nai to'iraaui nei ra mama'uta'i hinihiniau, ma'ua murisiau, ma'ua to'ora'i baronga ta'a'i ma'ua heingahu ma'ua awa wawaasua'a ma'ua hai'uaasi ma'ua ha'arahesi'i araaranunu ma'ua pwapwaari'i. Rai siri na'i ruana'i mae, rai gaasiraaui na'i bwera na noro 'iniau hau madoro ra 'unua 'iniau salfa."

Jerusalem Haoru

⁹ Mau re'iai ta'i 'iniraaui biu enjel nara daa'i rabo'o nara honu 'iniau biu ha'a-mama'ai ani. 'A boi beiau ma o'ani, "Oi boi mawai ha'ata'inia tana'o i gere urao nai wainai Gare'i Siip."

¹⁰ 'Iniai hei'a'auhi anai Hi'ona Maea, i enjel 'a waiau ara'a na'i hungahunga ahaaha. Ma

ha'ata'inia tanaaui Jerusalem, 'omaa maea na dio mai baania God na'i aro.

¹¹ Ni rarahana God 'a marewa hako 'ari suriai 'omaasi. Mana 'omaasi 'a marewa wadowado 'onaai hau wadowado ra 'unua 'iniai Jaspa ma ma'inora 'onaai gilaasi.

¹² Ni 'omaasi ra bara garia 'iniai bani hau na ahaaha ma bwabwanahora ma to'oraai ta'i tangahuru mana rua maraaruma. 'Ado maraaruma ra 'ado enjel 'anai 'omesuria. Mana 'ado maraaruma ra usu'i ei atadi 'ado ta'i tangahuru mana rua burungadaa'i Israel.

¹³ 'E oru maraaruma na awa na'i aba na ara'a iei sina, 'e oru na awa na'i aba na suu iei sina, 'e oru na awa aba bo hura'a, mana nata oru na'i aba bo siri.

¹⁴ Na'i wa'anai bani hau anai 'omaasi, 'e ta'i tangahuru mana rua kae hau na awa 'anai dau 'o'oriai bani. 'Ado hau ra usu'i ei atadi 'ado ta'i tangahuru mana rua Ha'ataari anai Gare'i Siip.

¹⁵ Mana enjel na ha'atee tanaau 'a to'oraai mareho 'anai tohotoho nara tagorahia 'iniai gol 'anai tohongiai 'omaa mana bani hau 'anai 'omaa mana maraaruma 'anai bani hausi.

¹⁶ 'Omaasi 'ado hai aba 'inia, ra ta'isada, tewa ana mana bwabwahora ana. Mana ahaaha na haa i hai aba ra ta'isada ro'u, 'a 'ome 'onaai bakosi. 'Oha na enjel 'a tohongia, ni tohotoho anai 'ado aba 'e rua meru hai 'arangi kilomita. Ni tewa mana ahaaha mana bwabwahora na haua ra ta'isada hako.

¹⁷ Mana enjel 'a tohongia ro'u i bani hau 'anai 'omaasi. Ni ahaaha na haa, 'e oru tangahuru mana ono tahanga. Tohotoho na hauai enjel 'a 'onaa ro'u moi herehere nara hahaua ro'u moi

sae.

¹⁸ Bani hau 'anai 'omaasi ra tau'arona 'iniaia hau ra 'unua 'iniaia Jaspa mana ano mana mwani maho nara tau'arona 'iniaia 'omaasi ra tau'arodi 'iniaia huunai gol na ma'inora 'onaai gilaasi.

¹⁹ Ni kae hau ra dau 'o'oriai bani 'anai 'omaa ra ha'arauni'i 'ini'i hau 'ome goro.

Hau tahamora na dau 'o'oriai bani ra ha'araunia 'iniaia hau 'ome goro ra 'unua 'iniaia Jaspa,

ruana ra raunia 'iniaia Safae,

oruna Agit,

haina Emarol,

²⁰ rimana Oniks,

onona Kanalian,

biuna Krisolait,

waruna Beril,

siwana Topas,

tangahuruna Krisopeis,

tangahuru mana ta'ina Jasint,

mana tangahuru mana ruana Ametis.

²¹ Honohono 'ada'i ta'i tangahuru mana rua maraaruma 'anai bani ra tau'arodi 'iniaia pal, 'e ta'i pal ma'e ta'i honohono. Mana tara anai 'omaa ra tau'arodi 'iniaia huunai gol na ma'inora 'onaai gilaasi.

²² 'Au ai'a re'ia ta ruma maea na'i 'omaasi. 'Inia 'ia Araha God huunai mena mana Gare'i Siip raru awa tarau 'isi. 'Irarua nararu 'onaai ruma maea anai 'omaasi.

²³ Mana 'omaasi 'agu ai'a 'irisia'ai hura mana sina 'anai ha'amarewaa. Ni rarahana God mana Gare'i Siip raru ha'amarewaa'a.

²⁴ 'Iraau mwani sae suri'i 'ado marau, marewa na'i 'omaasi na hua tanaraui marewa 'anai

hahano suria. Mana mwani mwaeraha rai wai'i mai toto'ora adaa'i na'i 'isi.

²⁵ Ni maraaruma na'i bara 'anai 'omaasi ra ai'a matai honosi'i, 'inia na'i 'isi 'a bwa'i rodo.

²⁶ Na mwani toto'ora adaa'i mwani marau mana maho goro ra to'ora'i rai waa'i mai na'i 'omaasi.

²⁷ I mareho 'anai haa'i 'ini'i hereta'aa mana sae hehereta'ai miraaui sae pwapwaari'i rau bwa'i awa na'i 'omaasi. 'Iraau moi nei ra awa i atadaa'i na'i buka ni tahi anai Gare'i Siip nara'i matai awa na'isi.

22

¹ Mana enjel 'a ha'ata'inia tanaaui wai ni tahi na wadora'i 'onaai gilaasi. 'A ahe hura'a baaniai dora heheinagu ana God mana Gare'i Siip.

² Ma ahe dio na'i 'ubutanai tara raha na'i 'omaa. 'Ado bobo i wai ra tahi ei hasi'ei ni tahi nara hungu 'ado hura suriai ta'i harisi. Rawadi 'iraau sae suri'i 'ado marau na'i marewana ra ha'i merisini 'ini'i 'anai ha'agorohi'i daoha adaa'i.

³ Ni ha'a-mama'ai ana God 'a bwa'i dio'a i hungadaaui sae na'i 'omaasi. 'Ia God mana Gare'i Siip rarui heinagu suri'i dorani heimarungi adaru'i, miraaui sae na'i 'omaasi rai ha'arahesia God.

⁴ Marai re'ia haaria God mana atana 'ai awa na'i hauraeda.

⁵ Na'i 'omaasi 'abwa'igui rodo'a ro'u ta 'oha, ma bwa'i sae nai 'irisia ta raita 'anai ha'amarewa ma'ua 'ai 'irisiai marewanai sina. 'Inia 'ia Araha God naasi raita adaaui, miraaui rai heimarungi tarau beia 'onaai mwaeraha.

Na Aho'i Mai Ana Jisas

⁶ Mana enjel 'a o'ani ro'u 'iniau, "Ha'atee 'ini ra ha'a-momori ma'o matai 'u'uri'i. 'Ia Araha God na ha'ataariai Hi'ona Maea ana tanaraaui Rarabea, 'iia 'a ha'ataariai enjel ana tanaraaui sae tatau'aro ana'i 'anai ha'ata'inia tanaraaui taha na bwa'i orema mai to'o'a."

⁷ 'Ia Jisas 'a o'ani, "'Ado'adoa! 'Inau 'abwa'i orema mawai aho'i'a mai. 'Ia God 'ai ha'agorohiraau nei ra suriai taha na ha'arangasia i bukani."

⁸ 'Inaua Jon nau rongo'i, mau re'i'i maho 'isi. 'Oha nau rongo'i mau re'i'i hako, 'au topira'i ruru mau abwa aurui ano 'anai ha'arahesia enjel na ha'ata'ini'i tanaau.

⁹ Mana enjel 'a o'ani, "'Oi abu hua o'asi, 'inia 'inau 'e sae tatau'aro ro'u moi 'onaai'o miraaui Rarabea, miraaui ro'u i nei ra araisuri'i taha ra usu'i dio na'i bukani. 'Oi ha'arahesia moia God!"

¹⁰ "'Oi ha'arangasi'i hura'ai taha ra ha'ata'inia tana'o na'o usua na'i bukani. 'Inia 'abwa'i orema marai to'o'a.

¹¹ 'Iraau sae ora-ora'a rai haa'i moe'a i here ora-ora'a, miraaui sae hehere ta'aa rai haa'i moe'a i here ta'a'i, miraaui sae goro rai haa'i moe'a i here goro, miraaui sae odo-odo rai haa'i moe'a i here odo-odo."

¹² Mia Jisas 'a o'ani, "'Ado'adoa! 'Abwa'i orema mawai aho'i mai. 'Oha wai aho'i mai wai tahariraui sae suriai taha rau haa'i.

¹³ 'Inau naasi Alfa mana Omega, i taraawa'ana mana hahakona.

¹⁴ 'Ia God 'ai ha'agorohiraau nei ra wasi ha'a-wariwari'i bwana adaa'i. Miraaui rai ngauai huanai hasi'ei ni tahi marai ha'awateraau 'anai siri na'i maanai bara anai 'omaa.

¹⁵ Miraaui sae hehere ta'aa mana hahai'uaasi, mana sae ra wawaasua'a, mana sae hahaingahu,

mana sae ra ha'arahesi'i araaranunu, mana sae ra pwapwaari'i, rai awa na'i hura'ai murinai 'omaa."

¹⁶ "Inaua Jisas nau ha'ataariai enjel agua 'anai taroha'ini'i maho 'ini tana'amou, 'i'amou sae ni heisoi namou awa suri'i mwani dora. 'Inau 'au huta na'i burungana Mwaeraha Deved minau naasi hee'u-ni-dangi na bewaa."

¹⁷ I Hi'ona Maea miraau sae hinihini nara 'onaai gere urao nai wainai Gare'i Siip, raru o'ani 'inia Jisas, "Oi boi!" Mia tei na rongoai ha'ateesi 'a ga'i o'ani ro'u, "Oi boi!" Mia tei na raba gono, 'oi boi! 'Onaa 'o rabasiai wai ni tahi, 'oi boi ma'oi haua, 'oi haua dadara'a moi.

¹⁸ Naani ha'atee ha'abasu agua tanaraau nei ra rongoai ha'atee rarabea nara awa na'i bukani. 'Ia tei nai a'oi'i taha ra maani'i na'i bukani, 'ia God 'ai ha'a-mama'aia 'onaai ha'a-mama'ai ra awa na'i bukani.

¹⁹ Ma 'iatei nai rahi'i tara'i ha'atee rarabea ra hadanga'ini'i na'i bukani, 'ia God 'ai rahia ro'u baania i maho goro ra hadanga'ini'i na'i bukani, ma bwa'i awa na'i 'omaa maea, ma bwa'i haua ta hua baaniai hasi'ei ni tahi.

²⁰ 'Ia Jisas na 'unu'i maho 'ini 'a o'ani, "Ha'amomori! 'Abwa'i orema mawai aho'i mai!" Naasi Araha Jisas, 'oi aho'i mai raurau.

²¹ 'Au ha'arahesi mia Araha Jisas 'ai goro 'ini'amou hako. Amen.

Taroha Goro mana Usuusua Maea
The New Testament in the Arosi language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Arosi

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arosi

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Dec 2023

444a3934-0a25-5ce9-b53e-5049851eb3b5